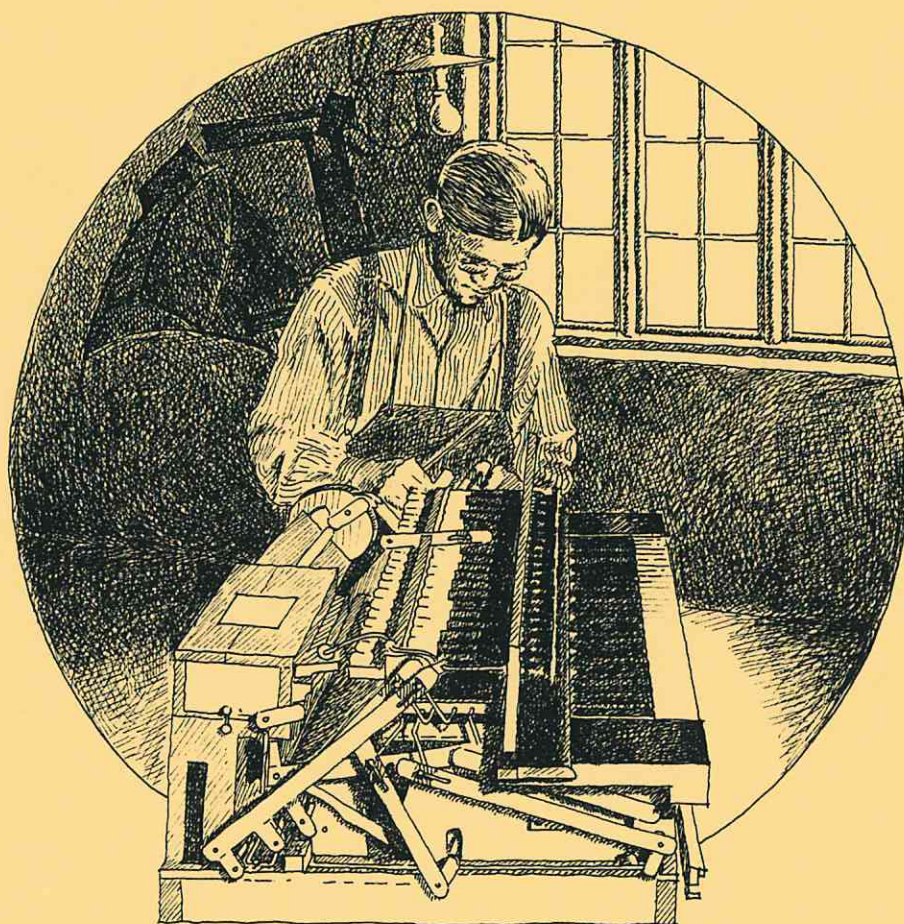

Rapport från exkursion 3

MUSIKPROJEKT GRÄNSLAND SVERIGE - NORGE

KARLSTAD 14 -18 SEPTEMBER 1987

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

sida

Inledning	3
Program	4
Dansbandsmusik	7
Dragspel	40
Herrgårdsmusik	79
Piano- och orgeltillverkning	128
Damorkestrar	152

INLEDNING

Denna rapport är en sammanställning av intervjuer som gjordes vid en exkursionshelg i Karlstad, 18 - 19 maj 1987.

Rapporten är sammanställd av Leif Stinnerbom, musikantikvarie på Värmlands museum. Denna och tidigare rapporter kan beställas från:

Värmlands museum

Box 335

651 05 KARLSTAD

Måndagen den 14 september:

- 06.53 Avresa från Centralen, Göteborg.
- 10.04 Ankomst Karlstad
- 11.00-12.00 Information kring exkursionsveckan, indelning i exkursionsgrupper.
- 13.00-17.00 Genomgång av inspelningsteknik, intervjuteknik, arkivteknik, fotodokumentation, videoinspelning samt rapportskrivning. (Undervisning gruppvis vid olika stationer. Märta Ramsten, Catharina Dyrssen, Bertil Ludvigsson, Mats Berglund, Karin Eles).
- 17.00-18.00 Ingvar Dahl om Värmlands kulturliv.
- 18.00-19.00 Middag
- 19.00-21.00 Övning gruppvis av moment genomgångna under eftermiddagen.

Fest tillsammans med museets och teve-teamets personal.

VÄRMLANDSPROJEKTET, PROGRAM 1987-09-14 - 09-18

Tisdagen den 15 september:

- 9.00-11.00 Vad vet vi idag om Värmlands musikliv?
Avgränsnings- och definitionsfrågor. Något om metodproblem.
(Leif Stinnerbom och Jan Ling)
- 11.00-12.00 Förberedelser inför eftermiddagens exkursioner.
- 12.00-13.00 Lunch
- 13.00-18.00 Exkursioner:
(1) Dansbandsmusik (Gruppledare Lars Persson)
(teveinspelning)
(2) Herrgårdsmusik (Gruppledare Ewa Öhrström)
(3) Musikmiljöer (Gruppledare Catharina Dyrssen)
(Dragspel, musik och tillverkning (Gruppledare Per
Gudmundsson))
(5) Piano -och orgeltillverkning (Mats Berglund)
- 18.00-19.00 Middag
- 19.00-21.00 Rapportskrivning

Onsdagen den 16 september:

- 9.00-11.00 Gruppredovisning, 20 minuter per grupp.
- 11.00-12.00 Kommentarer och diskussion (Leif Stinnerbom, Jan Ling)
- 12.00-13.00 Lunch
- 13.00-18.00 Fortsatta exkursioner
- 18.00-19.00 Middag
- 19.00-21.00 Rapportskrivning
- 21.00- I AFTON DANS

VÄRMLANDSPROJEKTET, PROGRAM 1987-09-14 - 09-18

Torsdagen den 17 september:

9.00-11.00 Hur naikas man historiska källor? (Eva Öhrström)

11.00-12.00 Kort gruppredovisning. Frågor.

12.00-13.00 Lunch

13.00-18.00 Kompletterande excursioner samt sammanställning av slut-

rapport.

18.00-19.00 Middag

19.00- Färdigställande av slutrapport.

Fre dagen den 18 september:

9.00-12.00 Slutredovisning

12.00-13.00 Lunch

13.00-15.00 Fortsatt slutredovisning samt diskussion om uppläggnings-

av excursionssvecka i oktober.

15.40 Hemresa till Göteborg, ankomst 18.50.

Dansmusik.

Plats: S. Karlholmsgatan 23, Karlstad.

Tid: 15-16/9 1987.

Informant: Ingvar Carlsson och Sven-Erik Magnusson.

Intervjuade av Kaj Karlsson och Lars Persson.

Arbetshypoteser: Sven-Ingvars, representanterna för blandning av svensk folklig dansmusik och rock, i skiftet 50-60 tal.

Att Sven-Ingvars hela tiden följt sin linje, sin stil relativt obundna av olika "modetrender" inom musiken, och därigenom intagit en särställning i modern svensk dansmusik.

- Förberedande litteratur:
1. 'Rapport 1 och 2' i Musikprojekt Gränsland-artiklar om Sune Karlsson och Henry Engmark.
  2. Tidningsartiklar om Sven-Ingvars lånade från Karlstads stadsbibliotek.
VF 14/1 1984
DN 16/11 1986
NWT 17/11 1986
VF 17/11 1986
  3. 'Sven-Ingvars AB, Upp och ned och upprapport under 20 år'. (Karlstads Stadsbibliotek).
  4. Brolinson/Larsen: 'När rocken slog i Sverige' (Stockholm: Sweden Music Förlag 1984.)

Dessutom har Ingvar Carlsson i Sven-Ingvars urklippsböcker med en stor mängd artiklar från dags- och veckopress från 1956 till idag. Dessa erbjuder en fantastisk möjlighet att följa gruppens utveckling och "historia" genom åren, och är en "guldgruva för framtida forskning. För den senaste tiden är urklippen inte sorterade och inklistrade, ett arbete som Kaj Karlsson ev. kan hjälpa till med. Detta material bör mikrofilmats, förslagsvis av SVAR i Ramsele, och bör som filmer finnas tillgängliga på Värmlands Museum.

Intervjuerna.

På grund av TV's medverkan under dagen sköts större delen av intervjun upp till morgondagen. TV 2 ska nämligen göra ett kulturprogram om Jan Ling och hans arbete med musikvetenskaplig forskning. Intervjun med Ingvar Carlsson och Sven-Erik Magnusson tänktes då ingå som ett exempel på sådant arbete, och blev därför starkt förkortad.

Under denna intervju ställde Lars Persson några frågor med utgångspunkt från hans kommande C-uppsats om Pär Roberts orkester.

Dansmusik, forts.

(Bl. a om en orkesters byte av medlemmar, vad man tycker sig ha för stil, vilken typ av material man undviker, m.m.)
Jan Ling ställde frågor om Sven-Ingvars stil och deras anknytning till folklig musik.

Denna intervju gjordes i Ingvar Carlssons hem under ett par eftermiddags-timmar. Den inleddes med en stund kaffe och avspänt samtal, medan TV-rigg-ade ljus och kameror. Sedan spelades en kort frågestund in, då både utfråg-are och "svaranden" var betydligt mindre avspända än under inledande sam-tal.

Kort sammanfattning av intervjun, dag 1:

När Sven-Olof Pettersson (SOP) slutat villie Sven-Ingvars ha en klaviatur-spelare som ersättare. (SOP var saxofonist). Anledningen angavs som 'en klaviaturspelare kan spela andra ljud också'.
Flera personer hade provats. Den nya medlemmen kommer från Växjö.
Tips på musiker hade man fått från kollegor.
Vid provspelning hade musikerna innan fått ett tvåårsnit av repertoaren inspelad på kasset, och man hade vid själva spelillfället spelat låtarna rakt upp och ned. Det är viktigt hur en blivande ev. medlem är som människa, han blir ju som en familjemedlem.

S.I. sound har förändrats genom åren bl.a. p.g.a. anläggningarna blivit bättre. Ändå har man strävat efter att respektive instrument ska låta som det gör'.
Senast intrånade låt är 'See you later Alligator' och 'Smoke gets in your eyes' och där Sven-Erik Magnusson på den senare får tillfälle att spela solo på saxofon f.f.g. på länge.

S.I. strävar efter en så bred stil som möjligt. 'Svänglåt' rocklåt från 50- och 60-talen, 'låt med "ljus och värme-tempo" och "När vi rör varann-tempo", gammalvals, schottis 'Sweet Georgia Brown' och låtar av Aker Bik.
-Publiken ska få en omväxlande kväll.

På frågan om låtar man undviker svarar Sven-Erik Magnusson 'My Way' och av naturliga skäl även storbandslåtar. (Ibland spelar man dock 'Splanky'). Orkestern låter andra dansband ha 'Sina låtar' i fred.
Sven-Ingvars råkär idag ut för att unga människor kommer och frågar efter den sång som deras föräldrar blev tillsammans till för ett antal år sedan, eller att 'mormor vill ha en autograf'.

Målet för dag två: är att göra en djupare intervju med I.C. (och ev. S.E.M.): Delvis att anknyta till intervjuerna med Sune Karlsson och Henry Engmark och dels fakta ur Broinson/Larsens bok 'När rocken slog i Sverige'. En utgångspunkt blir också frågor ur Lars Persson uppsats om Pär Roberts.

1987-09-14 - 09-18

Anteckningar från en diskussion om en danskväll på restaurang Sandgrund i Karlstad.

Onsdag den 16/9 -87. Orkester: "Chiquita".
 Observatör; C-studenter.

Repertoaren

Trallvänlig musik, " Middle of the road"-musik.

Musik kan alla känna sig trygga i. Den "går dit man väntar sig".

Låturvalet är samma som för 10 år sedan. Det var väldigt lite nya låtar.

- Nästan inga engelska låtar.

- Skriver dansband egna låtar?

Egentligen är repertoaren uppbyggd kring två tempo, snabb och långsam som varvas två och två hela kvällen. Variationerna finns inom långsam takt eller snabb....

Soundet är varmt, runt, inbäddat, lagom. - Något gitarrsolo stack ut ur en annars jämn ljudbild

Takten var struttig, inget afterbeat.

Gitarrljudet fortfarande enligt ideal från tidigt 60-tal.

rrr-ljuden i sången låter som amerikanska rrr. -Varifrån kommer detta vanliga stildrag hos dansorkestrar?

-Är det typiskt för "uppkomlingar" och inte för de större riksbanden?

Betoningar för konsonanter är typiskt för folklig sång...

Musikmiljö

Det blev mörkare i lokalen mitt på kvällen, ungefär när dansen startade efter första pausen kl 22.30. - Var det ett tecken på att "jakten" kunde börja på allvar?

Sandgrund var ett "flott ställe". Det senaste inom inredning, med en blandning av neonrör och kristallkronor.

Lokalen har en öppen, ljus karaktär. Man har "koll" på allt...

Det verkar som om gästerna väljer bord väldigt noga, för att komma rätt.

Några av oss satte sig troligen "fel" och hamnade mitt i 'lokalens känslomässiga centrum', men vi bar oss helt fel åt där, som bara pratade med varandra och inte brydde oss om omgivningen....

Det var demokratisk dans, men nästan bara herrar bjöd upp.

Troligen mycket resande bland gästerna, kanske är tisdag och torsdag de kvällar Karlstadborna själva går ut på Sandgrund.

Danskvällen startades av några "erfarna" män, säkra i situationen, som vågade gå ut på det tomma dansgolvet.

Orkester och publik: Samspel

Orkestern tittar tillbaka om man tittar på dem. Ger ett lätt tillgängligt intryck. - Orkestern kollar publiken för att kolla takten.

Sandgrund är ett foxtrot-ställe. "Bugg-gänget" var inte där.

Lars Persson

Intervju med Ingvar Carlsson.

Dag två. Återigen hemma hos Ingvar Carlsson i Karlstad. Denna gång dock utan TV's närvaro.

Målet med denna intervju var bl a att försöka utreda begreppet 'folklig musik' som etikett på Sven-Ingvars medlemmars bakgrund och att diskutera ord som 'dansband' och 'knätofs'.

Sammanfattning av andra dagens intervju.

I.C. började spela dragspel som sexåring och lärde sig spela av sin far. Första melodin (förtom Gubben Noak) var 'Arholmavalsen' och repertoaren blev snart också 'slagdängor', 'foxtroter' och Calle Julabo-låtar. Den senare var en av I.C. stora förebilder.

Repertoaren för en gammal dansorkester på 50-talet, var oftast av typen: 2 valser - 2 schottis - 2 valser igen - 2 polka - 2 valser - 2 tango... där alltså hela tiden valsen kom tillbaka som den "sammansbindande" faktorn, den mest populära dansstakten.

I de större parkerna fanns oftast två banor att dansa på. En gammaldans-bana - logen - och en modernare där 'mindre storband' med sätningen trumpet, tre saxofoner och piano, trummor, spelade låtar av swing-karaktär av Glenn Miller, Count Basie och ofta arrangemang köpta av Thore Ehrling i Stockholm.

(Se intervju med Henry Engmark, som spelat i sådant band under 50-talet. Gransprojecktrapport nr 2, sid 103-.)

Sven-Ingvars började 1956 som trio, med sätningen dragspel, klarinet och trummor. Repertoaren var swinglåtar, mambo och ganska snart också de första rocklåtarna. Sven-Erik Magnusson blev 'Värmlands Rockkung' i en tävling i Hagfors, troligen 1958.

Förebilder inom rocken var Bill Haley, Elvis Presly. Senare också Chuck Berry, Hank Marwin i gitarrgruppen Shadows samt även Buddy Holly. Sven-Ingvars blev riksända med sången 'Te dans me Karlstatösera' 1962, men hade redan dessförinnan turnerat på t ex västkusten som 'rockband' under somrarna, 'och så spela vi dansmusik på vinterhalvåret.' 'Te dans med Karlstatösera' arrangerades av S.I. själva; '...vi sänkte tempo från schottis till halvtempo (...)' '...jag tror det var nåt Shadownskomp i det här...'. Ingvar Carlsson tror också att låten slog så bra för att den sjöngs på dialekt, något som var ovanligt på den tiden.

I.C. tror att Sven-Ingvars har en mer omväxlande repertoar än många andra dansband, men vet ganska lite om andra riksband, eftersom han nästan aldrig är ute och dansar. S.I. verkar alltid ha sett på sig själva som just ett dansband och menar att ordet 'dansband' fick dålig klang först på 70-talet. I.C. menar också att Norrland är öppet för ny, 'poppig' musik än vad t ex Skåne är, där de helst vill ha;... 'hela våran 60-tals repertoar med och helst inte de snabbaste, utan det ska va 'Fröken Fräken' och den går lugnt och bra.

Men skillnad i smak vad det gäller dansmusik behöver inte vara mellan lands-
ändar, utan även inom en och samma stads olika spelställen.

Intervju med Ingvar Carlsson i Sven-Ingvars av:
Kaj Karlsson
Lars Persson

Ingvar Carlsson
S. Karlholmsg. 23
653 42 KARLSTAD
Tel: 054/18 85 58
Född 1938-03-22

Tid: 16/9-87.

Rullband 1.

- L: Jag höll på med...när jag intervjuade dom här i Pär Roberts, och bl.a. så frågade jag gitarristen där om hans version av Guitarrboogie. Och då berättade han det för mig att 'Ja den där versionen sa han det är faktiskt Sven-Ingvars version' sa han, som han spela och han sa att han hade hört den på radio en gång, och sen så hade han spelat den. Är det du som spelar på den?
- I: Ja, jo det är jag. Det är väl jag som får ta åt mig det här arrange-
manget... på gott och ont.
- L: Kommer du ihåg var du fått den ifrån?
- I: Ja det var en inspelning....med nån sån där Westerngitarrist. Det finns ju en massa såna där boogie-woogies för gitarr va. Arthur Smith var väl den förste...men jag hörde nån boogie-woogie...om den hette Guitarboogie det har jag inte en aning om men jag minns inte vad han hette den där men han spela väldigt bra...jag tror det var Sven-Erik, som hade skivan. Det gick jag nog ut och knyckte lite grann och rest-en är väl eget. Men jag kan inte påstå att jag är nöjd med inspelning-en där.
- L: När är den inspelad?
- I: Den ligger på våran första EP.
- K: 58 på Slottsbron?
- I: Ja, det tror jag stämmer, ja...Nej, nej. Vi gjorde den på Bonniers i Stockholm. Det här i Slottsbron som du talar om det var ett band som vi spelade in själva.
- K: Jaså, det var ingen skiva?
- I: Nej, däremot så hade Göte Wilhelmsson det där liggande i något skåp och släppte ut delar av bandet, när vi hade något jubileumskalas som en present.
- K: För vi hörde igår på lokalradion spela dom Diana.
- I: Ja just det den hade inte varit ute på skiva förrän han gjorde den som en liten festlig grej.
- K: Var det från Slottsbron då?
- I: Ja det var det. Jag har nog den skivan också tror jag.

- L: Men det är alltså just den här Guitar boogie det tror du att den fick du när gång... via någon gitarrist du hade hört och sen så hade du lagt till lite eget.
- I: Ja, just det. Det hade väl han gjort också den här killen antar jag. Alla de här gitarboogie eller boogies de är ju lite lika. Men vi gjorde ett provband uppe i Stockholm, på Bonniers. Dom hade skiva, skivbolag på den tiden... ett provband och det var det Sven-Erik berättade igår att vi fick ett brev om att han måste sjunga på riks-svenska. Annars var dom inte intresserade. Men att om nåt annat bolag visade sig intresserat så skulle vi kontakta dom.
- L: Vad kom det sej att det svängde sen, varför fick ni sjunga varför fick han sjunga på värmländska ändå sen då?
- I: Ja, jag vet inte det, men...
- L: Hörde dom av sig igen från Bonniers då, ändå?
- I: Nej, vi gick till Göte Wilhelmsson sen på Phillips med det här bandet va och han gjorde en skiva direkt av et han. Annars var det menat som en demotape för att få skivkontrakt då. Men då sa vi att vi skulle göra om Gitar boogie för den är inte bra, bl. a. så ökar ju tempot nåt fruktansvärt hela läten igenom. Så vi gick upp dan efter och fick en tid att spela in den för det där ville vi inte släppa ut på skiva men när skivan kom så var det ju naturligtvis den första versionen ändå då. Men... så kan det ju bli. Det var ju inte så avancerad inspelings-teknik då. Det var ju sån här tvåkanal. Den här bandbredden som du har här.
- L: Jag funderar på en grej. När jag lyssnat på några inspelningar av den här Pär Roberts orkester just så mätte jag med metronome och kollade om takten var exakt. Och det var den ju inte alls utan den går ju ganska mycket opp och ner. Men jag är själv med och spelar på dom där inspelningarna, men jag känner inte att takten går upp och ner. Har ni kollat det ni när gång? Om takten är exakt?
- I: Ja, på Guitar boogie behövs det inte för där hörs det med en gång om du sätter på n. Det är fruktansvärt.
- L: Men jag tänkte överhuvudtaget. Har ni kollat det när gång?
- I: Nej, men jag tror att normalt så ökar man lite grand, annars så upp-lever man inte att det svänger. Det där har vi... dom flesta band har nog diskuterat det där med tempo väldigt ingående tror jag. En tycker så och en tycker så, och är det fem stycken då så kan ju inte alla tycka lika.
- K: Vi prata om det förut, och kom fram lite grand till det också att... det behöver inte va nån nackdel att tempot ökar lite grand, för att det kan bli ett naturligare sväng kanske?
- I: Jag tror det.
- L: Tror du att det är skillnad mellan vers och refräng i en låt?
- I: Nej, jag tror inte att tempot går ner igen, om det inte är frågan om en ballad t.ex. där det ska va fritt tempo eller grekisk musik, Zorbas

Forts. r

Rullband 1.

- I: dans t.ex. då är vi inne på nåt annat.
- L: Jag funderar just på....har du funderat på vad folk säger att det är bra takt, eller folk säger att det är "danssug" i en orkester, en orkester är bra att dansa till. Jag undrar om det betyder samma sak som att det är metroniskt exakt?
- I: Nej det tror jag inte det behöver göra. Som vi prata om igår kanske du kommer ihåg, gammaldans som jag begynte med en gång i tiden...det är väldigt viktigt med en sån där snoa och hambo och sånt där...går det ytterst lite för snabbt eller för sakta så kan dom inte dansa... med rätt schvung då.
- L: Men det schvunget det kan ju va att man liksom drar...man segar lite grand här och var och sen så ger man lite mer ibland.
- I: Jaa, det kan jag tänka mig. Det får nog inte va för exakt lika hela vägen, så här. Om du tänker på den första dansmusiken då, det var ju mest fiol. Det är ju inget rytmiskt instrument direkt, du hör ju inget som en cymbal eller en bas...i kompet utan det var kanske bara två fioler som spela. Men vilken takt det ändå är i det! Det måste ha varit så att spelmannen känner hur det ska va och tittar på dansparen...så att det blir en enhet.
- L: Har du funderat på vad det är, om folk kommer fram och säger att Sven-Ingvars de har så bra takt, säger folk så eller...?
- I: Jaa ja vet inte. Jag har inte hört att vi fått något direkt beröm så ...men om danspubliken kommer så måste det ju ändå betyda att dom tycker om dansmusiken.
- L: Nej för jag tänkte ifall du hade nån teori om just det där med danssuget, danstakten vad det är för någonting?
- I: Nja jag vet inte faktiskt. Jag tycker Sven-Erik är ganska säker på att välja ut tempon, tittar på publiken och säger 'nu kör vi den låten' och stampar in, det är allt hans uppgift, mestadels.
- K: Det är han som räknar in låtarna, eller...?
- I: Ja, dom flesta. Om det inte är gammeldans, för då är det jag.
- L: Om vi säger att du...för du började ju spela gammeldans från början det stämmer? Hur gammal var du nä du började?
- I: Ja, jag måste väl ha varit femton, sexton år.
- L: Men inte när du började spela dragspel eller?
- I: Nej, nej. Jag fick ett när jag fyllde sex år. Dragspel. Sen vart det väl lite gehörsspel jag lärde av min far och så där. Sen spela jag fiol i skolan. Då kom ju dragspelet lite i skymundan. Men, ja, fiol var inte så poppis då. Dragspelet var mycket mer inne, så att när det var skolavslutningar och så där och jag fick...då var det obligatoriskt att jag skulle ha fiolen med och alla kompisar satt och fnittra då la jag av med det där. Så det vart ju dragspel då.
- K: Är du helt självlärd på dragspel?

Forts.

Rullband 1.

- I: Ja, det är jag.
- L: Din pappa lärde dig sa du?
- I: Ja, ja, men han i sin tur var självlärd...så det är hemgjorda finger-sättningar.
- K: Pianodragspel?
- I: Nej, knapp.
- L: Vad spela ni för låtar då? Vad lärde du dig då i början? Vad spela du för låtar?
- I: Ja, jag tror den förste...ja fränsett Gubben Noak då va, som är väl i regel ABC, så tror jag det var Arholmavalsen. För den sa min pappa att den var lätt i den lägg tonerna intill varann vill jag minnas.
- L: Är det några mer låtar som du kommer ihåg som du lärde dig i början?
- I: Njaa, jag försökte väl ta ut slagdängor, som fanns på den tiden. Foxtrötter och sånt där, tror jag. Men jag gilla gammeldans, var ute och lyssna på...kom Calle Jularbo till trakten så... jag gilla hans...han tog i lite extra bitvis...han var...
- L: Det svängde om honom?
- I: Ja, det tycker jag. Jag har spelat tillsammans med honom en gång.
- I: Det är jag lite stolt för.
- L: Ja. Vart då?
- I: I Lysvik. Folkets park. Vi spela modernt då, som det hette va, och han spela gammeldans. Och när vi tog...då tar man ju paus kanske ena bandet halv elva och andra bandet elva. Då knalla jag ju dit och fråga om jag fick va med. "Kan du spela", sa han. Ja, vad svarar man då? Försöker. Jag fick va med. Det var roligt.
- L: Vad var det som var speciellt med Jularbo?
- I: Ja, han stampa aldrig in låtar utan han satt alltid och spela dragspel och så hade han ena benet över det andra så här då, och så höjde han på bröstkorgen och huvudet va och så bar det iväg bara liksom, så där...
- L: Han visste...
- I: Ja, och bandet visste tydligen också. Han hade väldigt takt i kroppen så att dom följde med. Det var väl två dragspel hans son Eberhard och gitarr och bas - kontrabas. Det var en fin sättning för gammeldans.
- K: Det här måste ha varit i slutet av 40-talet som du lärde dig spela dragspel då, eller?
- I: Mm...
- K: Men sen, den tid som var mellan från det att du lärde dig spela till dess Sven-Ingvars startade 1956, vad hände då?

Forts.

Rullband 1.

- I: Ja, dels spela jag ju gammaldans i två år, två somrar rättare sagt i en trio.
- K: Då börja du 54?
- I: 54 ja.
- L: Vad var det? Var det alla danser då? Var det schottis och hambo och vals?
- I: Ja, som regel var det, ja två av varje då, va, vals...det kom mellan varje ungefär. Om vi säger att vi börja med en vals - vi hade också en vals som signatur - så kom det kanske två schottisar, så kom det två valser, så kom det två polkor eller polkett - det är inte riktigt samma sak - så kanske det kom en tango eller två också vals igen. Vals spela vi alltid mellan varje annan dans.
- L: Det var det som var den mest populära i alla fall?
- I: Ja, det var det. Det var flest som kunde dansa det. Det är ju ganska enkelt att lära sig gammalvals. En, två, tre...
- L: Vad var det för ställen som du spela på då, eller ni spela på?
- I: Det var parker runt om hemma. Säffle, Grums.
- L: Fanns det en orkester till då på den banan?
- I: Ja. Nej, då fanns det två stycken dansbanor i parken, i dom större folkparkerna.
- L: Vad spela dom för någonting på den andra banan då, då?
- I: Ja, det var oftast...storband...jaa, fyra blås, tre komp kanske. Dom här klassiska...Det fanns mycket band här i Värmland, som lät rätt så lika för dom köpte sina arrangemang från Thore Erling, tror jag. Det var som regel trumpet, tre saxofoner, bas, trummor och piano.
- K: Vad ska man säga att dom spela för slags musik?
- I: Jaaa, storbands...jazz, mycket Glenn Millerlåtar och Basie. Thore Erlings egen musik, det var väl ofta också amerikanska låtar, såna som han skrev arrangemang på.
- L: Var det så under hela 50-talet att det fanns två musikstilar, kan man säga? Dels gammeldansen, dels den här andra lite jazzigare storbands...
- I: Jaaa...det var ju ett sätt för parken att ha ett så brett utbud som möjligt att ha en gammeldansbana och en modern. Det var inte alltid som det var nån sorts jazz på moderna banan, det kunde också va en kvartett eller en kvintett, vibrafon, dragspel, klarinett och kontrabas, trummor eller nåt sånt där. Det fanns det en hel del.
- K: Var det ungefär lika populärt båda dansbanorna ^{på}? Jag menar med dansen? Dansa man lika mycket på båda ställena, eller?

SLUT PÅ BAND 1.

- I : Ja.
- K : Man höll värmen bättre om man applåderade bra?
- I : Ibland regna det och...
Kläder på sig...det kanske inte är så lätt att applådera alla gånger.
dåns och många gånger var det kallt i parkerna och man hade mycket
I : Det var ju inte konsertmusik det var frågan om direkt utan det var ju
K : Nu är det slut på bandet här strax.
- I : Ja, det var lite olika vad det var för publik. Som regel var det nog
lite mer publik på modernerna, framför allt då ungdomen, va. Dom äldre,
dom gick till parken kanske hellre tog en svängom på gammalbanan...
fast det är klart ungdomen kanske gjorde en sväng ner och tog en eller
två danser på gammalbanan och så gick tillbaka och fika eller...När
du frågar hur man spela så minns jag också att det hände då och då att
man spela en vals och så applådera dom lite extra mycket mot vad vi
var van och då tog vi en snutt till på den...samma lät, lite kortare.
Det hände.

Rullband 1.

Forts.

Intervju med Ingvar Carlsson.

Rullband 2.

- L: Ja, ungdomsmusik, det var kanske det som var lite jazzigare då, sa du, och det som äldre gick på, det var gammaldansen?
- I: Ja, ungdomen gilla väl mer fox-troten, tror jag.
- L: Det där ändra sig alltså sen nån gång, i slutet av 50-talet?
- I: För min del ja, ja det är klart. Jag var ju med som vikarie i en gammeldanstrio, och då fick man ju spela den musiken.
- L: Vad hände då?
- I: Ja det hände sig att...att Sven Svärd som var son till trumslagaren i den här trion tyckte att vi skulle starta någonting, han och jag, och så hade han en...kände till nån trettonåring som spela klarinett så förfärligt bra, han var bättre än Benny Goodman enligt Sven. Och det låter ju inte dåligt när man är tretton år...så att han sammanförde mig och Sven-Erik, i nåt omklädningsrum i Slottsbron. Och vi fick försöka köra in en liten repertoar. Och så hade han ordnat spelning samma kväll också, åt denna trio där han spela trummor.
- K: Så det var trummor, dragspel och klarinett ?
- I: Ja. Vi gick igenom ett antal låtar som vi spela. Sven, som spela trummor då, han var också ordförand...nej han var kassör i SSU i Slottsbron, så han...det var nån sammankomst där han fixa musik då samtidigt.
- L: Vad spela ni den kvällen för nåt då?
- I: Ja jag minns 'Muskot Ramble' (?) spela vi. Har du hört den?
- L: Nej jag vet inte.
- I: En gammal swinglåt, med klarinett. Vi spela...det kom nånting som hette Mambo också ungefär då.
- K: Det här måste ha vart -55 ungefär då, eller?
- I: -56. 'Far dansar Mambo' fanns det en låt som hette. 'Filosofisk Dixieland' fanns det en låt jag minns. Den var skriven av Olrog. Den spela vi. Jag minns inte om vi spela 'Rock around the Clock' just den kvällen men... det var ungefär samtidigt som Bill Haleys skiva kom ut va, och började spelas i radio. Det där tänkte vi riktigt på. Det tyckte vi svängde bra.
- L: Var det då 56-57, någonting? När den kom till Sverige?
- I: Ja, och då köpte Sven-Erik en saxofon också för det skulle det ju va då i rock'n'roll. Så börja han väl på ...ska vi dra det där som vi sa igår eller har du antecknat det redan? Det här...vi skulle ha...det skulle va nån som sjöng när det var frågan om rock'n'roll va, och på den tiden så var det ju tjejer som sjöng och killarna som spela. Det är det väl oftast än idag tror jag. Det finns väl en del tjejer som spelar i band, men det är ganska få.

Forts.

Rullband 2.

I: Så att vi prova väl en eller två tjejer som vokalist, och Sven-Erik han visste ju hur det skulle va då för han var väldigt intresserad av den här musiken. Så han instruerade dessa tjejer att ni... så ska ni sjunga och inte så där som svenska tjejer utan det ska va... lite mer... ja... Till slut så sa vi att 'Är det inte bättre att du sjunger då, som vet hur det ska va?' Och så fick det ju bli, och så är det än idag. Så då vart ju han vokalist och då börja han på att lära sig lite ackord på sin fars gitarr. Han hade en vanlig spansk gitarr. Om du skulle säga några stycken som du tror att Sven-Erik härma då, eller som han lyssna på mycket som sångare, när han börja sjunga? Vilka artister var i ropet då?

I: Ja det var Bill Haley som kom, och sen kom ju Elvis. Han gjorde nog ett stort intryck. Jag ska hämta vår första affisch här ska ni få se. L: 'Sven-Ingvars kvartet... med Värmlands rockkung, Sven-Erik Magnusson'.. Ja han vart det och vi kompa honom. Det var en tävling i Hagfors Folks Park.

K: Vilket är var det?

I: Det var nog -58 det.

K: Är det en Hagströmgitarr han har eller?

I: Ja.

K: Pärlemor...?

I: Ja just det. Jag tror dom tillverkades av överblivet dragspelscelluloid.

K: Dom är värdefulla idag.

I: Jaså?

K: Ja jag tror det.

I: Och bilen det var en Ford Fairline. Jo det måste ju med på affischen, Värmlands rockkung.

L: Vad kom det sig, det var alltså en tävling... i vad sa du... Forshaga?

I: Ja, vem blir Värmlands rockkung eller nånting hette det. Jag minns inte vilka som deltog riktigt. Det var mycket såna här tävlingar då; Nordens rockkung, Sveriges rockkung och... Nordens rockkung vart ju Lille Gerhard.

L: Vad sjöng han då på tävlingen, kommer du ihåg det?

I: Jag tror det var 'Treat me nice'.

L: Jaha, vad är det för nåt?

I: Elvis! Det är lite sån här hmmm... Vill jag minnas. Men då hade jag elgitarr på den tiden. När han då börja spela gitarr, det skulle ju

Forts.

Rullband 2.

- I: va gitarrsolo också i rocklåtar, det gick ju inte med dragspel - det går väl bättre idag tror jag än det gjorde då. Idag hör man oftast Shaking Stevens inspelningar och dragspel förekommer både i blues och ... med den här Tex-Mex musiken. Men det fick vi aldrig höra här då, den musikformen.
- K: Kommer du ihåg när ni blev elektrifierade?
- I: Ja, det var nog...vi hyrde då en vanlig högtalaranläggning som fanns ...lite varstans i radioaffärerna, sån där hopknäppbara, två högtalare och en förstärkare med en mikrofon till.
- K: Och den använde ni som sånganläggning då eller ?
- I: Javisst. Och så gick jag in med elgitarren och det fanns en ingång till där, grammofon eller vad det var.
- K: Så man körde allt i samma?
- I: Ja.
- K: Hade ni bas också?
- I: Ja vi fick det sen, men då gick det liksom inte så bra med den där ljudanläggningen, det bara braka när vi kopplade in en bas i detta, så då fick vi...
- L: Hade ni elbas eller ståbas?
- I: Ja, nej vi har aldrig haft ståbas. Elbas.
- K: När skaffade ni elbas?
- I: Det var -58 också. Då vart vi kvartett.
- L: Hade den funnits länge då, elbas?
- I: Elbasen hade väl...Första gången jag hörde tala om elbas det var när Lionel Hampton var i Sverige på någon turné ett par år innan. Det var nån som berättade för oss att han hade hört dom, och det svängde så förfärligt bra, man hörde basen det var ju inte så vanligt då i storband va, den dränktes ju oftast av alla trumpeter och brassektioner. Och dom såg ingen basist! Däremot såg dom en gitarrist, det var alltså elbas som hördes.
- K: Jo vi hade en uppgift i en gammal sån här intervju som är gjord med Henry Engmark, där han säger att dom skaffa elbas 1955. Och det var ...det måste ha varit oerhört tidigt i så fall. Har du något minne av det eller...för det stod att folk reste dit och titta på den här elbasen. Det var en Höfner fiolbas.
- I: Jaha, nej jag minns... Första gången jag såg en elbas det var ett danskt showband som hette 'Fredriks glada show' i Grumsparken. Dom hade elbas.
- L: När var det då?

Forts.

Rullband 2.

I: Det var nog sen vi hade börjat. Det kunde varit -55 nånting. Och då sa vi att en sån ska vi ha. Sen kom rockbanden då va' och det kom ju filmer, det var nån Jane Mansfieldfilm och där det användes elbas, som man fick se på biografen.
K: Brolinson säger i den här boken då 'När rocken slog i Sverige' att elbasen började säljas i handeln -59-60 nånting. Det måste vart tidigare då?

I: Som vi köpte eller? Jaa. Om det där är taget -58 så...

K: För ni köpte den i musik..?

I: Den där köpte vi hos Hagström i Karlstad. Men det tog lite tid att få hem den för det är en Gibson det där.

L: Beställde han den från Stockholm eller beställde han den från USA?

I: Ja, jag vet inte men det tog ganska lång tid i alla fall, så det kanske var USA.

L: Vad hade ni för elgitarr, sa du här i början?

I: Ja, jag hade en som hette Fasan (?) och den var.. inte bra. Men jag är rätt stark i fingrarna, så det gick bra ändå. Men den vred sig undan för undan ibland.. Man var ju ute i fuktiga folkparker och så där, va.

K: Var det plankmodell eller var det..?

I: Nja, det var en halvakustisk.

K: När köpte du den?

I: Jaa, vad kunde det ha varit... det var väl -58 ungefär.

K: Så dessförinnan hade ni inga elektriska instrument utan det var..?

I: Nej, Nej. Men det var den enda jag fick tag på. Den köpte jag också här hos Willy på Hagströms Musik i Karlstad.

K: Kommer du ihåg när du såg den första 'Strattan' då, Fender stratocaster, och när du köpte din första?

I: Jaa, vi köpte både en bas och två strator samtidigt innan dom kom till Sverige. Det var en kille på Phillips, skivbolaget, som vi fanns på. Han hette Kurt (?) Pettersson, som var över i London och vi bad honom att han skulle köpa om han kom på.

K: Jaha, vet du när det var?

I: Nja, vi borde kunna se på skivor, skivomslag. Du hade ett där tror jag.

K: Jaa. Han säger att 1960 kom den första...

I: Ja, men vi... då hade vi nog lite tidigare vi. Hasse Rosén var den förste svensk jag såg som hade en Stratocaster.

Forts.

Rullband 2.

- K: Han spela med Violents.
- I: På den tiden ja.
- K: För det var ju i den här vevan, runt -58 och några år framåt, som den här så kallade 'Ståltrådspopen' kom då med Ventures och... Det måste ju ha påverkat dej som gitarrist mycket och det var kanske det som ledde fram till att du skaffade en Stratta och...?
- I: Ja, det blir ju ett speciellt sound i den va, som man inte får i någon annan.
- K: Du spelar Stratta fortfarande, va?
- I: Mmm. Sven Erik hade också en. Det var väl påverkan från Shadows också. Ja, när dom var i Mariebergsskogen. Där har vi ju en stolpe! Då var vi förband. Om vi kan få reda på när det var... Efter det så vart det nog stratta. Men jag kan inte va säker på året.
- L: Kommer du ihåg vad du tänkte när du hörde deras gitarrljud? var det nåt speciellt med det som...?
- I: Ja, jag tyckte det var väldigt bra. Och tyckte... jag försökte få fram det och det misslyckades. Det var ju mycket eko på han Hank Marvin's...
- K: Och Vox? AC 30? Eller nåt sånt?
- I: Ja, jag har en liten släkting som heter Leif Wilde, som fick följa med mej på den... Han var ju rätt så liten då, men han var väldigt intresserad... Han har ju Wilde elektronik här i Karlstad... Och han var och kröp bakom Hank Marvin's förstärkare och kika och titta och hade lite julafton där. Jag minns att han byggde om ett Dynacor deko sen så det lät faktist väldigt lika. Han fick fram de här intervallerna som var i Voxekot, så ljudet liksom rullade fram ur förstärkaren.
- L: Kommer du ihåg vilken den första rocklåten var som du hörde?
- I: Det var nog 'Rock around the clock', det.
- L: Var det på radion?
- I: Ja, det var det. Jag trodde det var boogie-woogie jag. Det är det väl också egenligen det. Den blev ju väldigt populär över hela världen va, för den var ju ledmotivet i en film, om inte två.
- L: Ja, i alla fall en...
- I: Jag minns att det var rubriker om när denna filmen gick i Tyskland. Dom hade slagit sönder inredningar på biografer, och det var ett förfäligt ståhej. Det var väl inte så farligt i Sverige, vi var lite lugnare vi.
- K: Det här med din anläggning då... Du köpte en Fender Stratocaster, köpte du Vox också då?
- I: Nej, det fick vi inte tag på. Men Leif byggde om ett eko så att det fungerade riktigt bra, och...vad hade vi för förstärkare då...Gibson

Forts.

Rullband 2.

- I : tror jag att vi fick tag på.
K : kommer du ihåg när det var som du fick ekot och...?
I : första förstärkaren byggde vi en, av min mor och fars gamla radio. Jag jobba som elektrikeriärling i Segmon, på Billieruds fabrik där, och en ungorsk arbetskamrat till mej hjälpte mej att bygga på någgra grej på den där radion, och så gjorde vi en stor låda. Sven-Erik och jag, som vi satte i ett par högtalare i. Den hade vi väl under ett antal...
ja ett halvår kanske.
K : Det var alldeles i början då, runt -58?
I : Ja, vi fick inte tag på någon förstärkare alltså. Enda jag minns som fanns var Philips som hade en. Det såg ut som en vanlig radio.
K : När började man kunna köpa i musikaffärer t ex. Voxen?
I : Ja, det vet jag inte, det var nog långt fram. Gibson var den första vi fick tag på, och det fick vi åka till Göteborg för att få fatt på.
K : Och ekot lär ju ha kommit då, ungefär vid -58 också. Little Richard... eller vad säger jag, Little Gerhard lär ha varit en av de första som...
I : Ja, han köpte nog utomlands tror jag, i Tyskland.
K : Han hade vart i Tyskland och hört eko och bitit helt...
I : Det var jag och Sven-Erik i Grumsparken, och Lysna på honom. Och vi tyckte det låt så bra och vi sa 'det är nåt fusk med det här, de spelar nån Elviskiva eller nånting bakom', och det var det alltså inte. Det var Echolette det!
K : Det var Suns... dom inspelningarna dom gjorde på Sun då som var ledande när det gäller eko... Elviskot? Alltså när dom spelade in på Sun Records?
I : Ja, just det...
K : Det var väl han som började med det nästan.
I : Det snabba...
K : Så det tog några år innan det hann...kom hit då?
I : Mm
L : Och ni fick't, vad var det -59, -60 sen? Eller när skaffa ni eko?
I : Jag vet, det första vi fick tag på var ett Binson, men det var ju... jag tyckte inte det var nåt bra till gitarren, så jag vart inget nöjd med det. Men som jag nämnde så var vi förband till Shadows här i Mariebergsskogen, och tyckte att det där låt väldigt bra. Och Leif då som var mer tekniskt lagd, han försökte lysna och lära. Så han byggde om ett Dynacord sen, flytta tonhuvuden och så där. Sen använde jag ett sånt till gitarren.

Forts.

Rullband 2.

- K: Vad hade Hank Marvin för eko, det vet du inte kanske?
- I: Vox. sånt där med magnethjul på, tror jag.
- L: Hade ni eko till sången?
- I: Ja, det hade vi också, vi hade två stycken, ett till gitarren och ett till sången.
- L: Samtidigt ungefär?
- I: Jaa, sången var nog först. Men sen skaffa jag ett litet till gitarren. För annars liksom... det blev samma eko då i gitarren och i sången va. Jag ville ju ha mitt eget jag och ändra som jag ville.
- L: Men vi säger, rocken kom nu då här, och ni börja spela som Sven-Ingvars då. Var ni ett rockgäng då, eller vad spela ni för nånting?
- I: Ja vi spela nog väldigt blandat, schlagermusik.
- L: Fortsatte ni att spela gammaldans också då?
- I: Ja, men ungefär som idag då, kanske en eller två valser per kväll.
- L: Var det direkt då ...över en kväll bara, att nu var ni Sven-Ingvars och då körde ni rock, eller ändrade det sig efter hand?
- I: Ja, tyngdpunkten för Sven-Ingvars det var ju modern musik. Den här gammaldansen som var uppdelad på två banor, gammalt och modernt, det var ju bara på sommarhalvåret det. Vinterhalvåret var det ju oftast inga jobb alls för en ren gammaldansorkester. Så att det var ju blandat, och då var det nån som ville ha kanske en vals eller en schottis på vintern, och det gick ju bra det också.
- L: Du har inte nån repertoar eller så kvar, kommer du ihåg några låtar som ni spela? Men det hade vi en inspelning på va?
- I: Jodå, Leif Stinnerbom har fått...
- L: ...en inspelning ja,,,
- I: Jag fick tag på en - när han börja forska i det här så fick jag tag i en kille som hade ett gammalt band på oss från -58, och det har Leif.
- K: Vi skulle gå igenom det eventuellt...
- L: I morrn ja.
- I: Det är blandning. det är 'Melodie d`amour' (?) och rocklåtar och ja allt möjligt som var populärt.
- L: Jag tänkte på den där inspelningen när ni sjöng 'Diana'. det är ... är det Paul Anka?
- I: Ja det är det. Visst.
- L: Härmar han honom?

- I: Ja, det blev det väl. Det tror jag väl. Det är svårt att komma ifrån också...
- K+L: Javisst, det gör man ju...
- I: Jag menar, om Paul Ankas 'Diana' var populär va, på radion eller så, och vi hade kommit ut och gjort en helt annan version på n då hade de trott att fan, kan de inte spela eller nånting? 'Eller' kan han inte sjunga, så där ska det ju inte va!
- L: Nej, det är viktigt.
- K: Och det gäller väl fortfarande, ... att man vill höra låtarna nära originalet.
- I: Ja, om man inte ska göra ett helt nytt arr då.
- L: Jag skulle vilja fråga lite grand angående just gammaldans under 60-talet sen. Fortsatte gammaldansen? Var den fortfarande populär bland dom äldre? Fortsatte det under 60-talet på samma sätt att det var ungdomsbana och loge?
- I: Ja vissa parker är det väl kvar än. Sune t ex. har ju. Mariebergsskogen hade väl ända tillis dom rev moderna banan där.
- L: Men det fortsatte alltså?
- I: Jag tycker mej ha märkt att ungdomen idag är mer intresserad av gammaldans än dom var på... ja -60 talet. i alla fall.
- L: Men ni spelade nästan ingen gammaldans alls då, då under 60-talet?
- I: Jo, det kunde bli ett par stycken under kvällen. Ofta på begäran då om någon skulle ha det så...
- L: Ni stod ofta som 'rockband' eller 'popband' på den tiden?
- I: Ja, men det berodde på att vi vann den där tävlingen va. Sven-Erik blev Värmilands rockkung och... ja få se, vi vann en tävling till ja här i Karlstad, som ungdomsgården anordnade, där första pris var en speling på Nalen, i Harlem, och det var ju väldigt fint, så att... och detta skrevs lite grand om i Värmilandspressen, så att arrangörerna skrev ju naturligtvis i annonserna att 'direkt från Nalen' och 'kända från Nalen' och så där. Så då blev det ju rockband eftersom vi vann en rockbands-tävling. Det var ingen stämpel, som vi själva satte på bandet. Vi försökte nog att spela...
- K: Vad kalla ni er...?
- I: Vi kalla oss för Sven-Ingvars vi.
- K: Ja ja, men ni hade ingen... om folk fråga vad ni spelade för musik?
- I: Nja, det visste väl dom flesta, tror jag, som kom, när det var dans.
- K: Sven-Ingvarsmusik?

Forts.

Rullband 2.

- L: Men, ja just det, du säger att ni spela dans ja, spela ni uppträdande också då?
- I: Nja, det gjorde vi sen det. Vi vart ju så våldsamt poppis, så att vi hade ju inte en chans att komma till alla platser som ville ha oss i hela Sverige, va, så att då, under ett antal år på 50-talet, så gjorde scenuppträdande, kanske två, ibland tre på en kväll i olika parker. Vi hade ju inte så mycket utrustning så det gick ju bra. Och så spela vi dansmusik vinterhalvåret. Det var ju mycket parker då, som idag är nedlagda. Vi kunde alltså lägga upp en turne, börja i Skåne och följa hela kusten ut till Strömstad och va borta kanske fyra, fem veckor. Och det blev inte så många mil per dag utan... bodde i husvagn och...
- L: Vad hade ni betalt för en föreställning då?
- I: Ja, vi hade väl ganska bra betalt, med dåtidens penningvärde... tror jag.
- K: När var det som det så att säga slog till för er?
- I: Ja, det var när vi spela in 'Te dans me Karlstatöserna', Vår tredje ep-skiva.
- K: Det var -62? -63?
- I: Jaa... jag är inte säker.
- L: Kommer du ihåg...Hade ni spelat den låten själva då innan?
- I: Nej,den gjorde vi då den.
- L: Vad kom det sig att det blev den?
- I: Det var nog... till stor del Göte Wilhelmsson, som var producent på Philips, som tyckte att vi skulle göra nånting av den. Vi hade inte gjort en inspelning på svenska förut utan det var... ja, 'Guitar boogie' då, det vet jag inte vad det är för språk, det är väl Engelska... det är ingen sång i alla fall. Så var det 'Billy Boy' och det var plankningar från olika amerikanska... Men han föreslog alltså att vi skulle göra nånting på Svenska.
- L: Men, vad är den låten från början? den är en schottis...?
- I: Det är en schottis och den är skriven av Erik Uppström och - vad heter han... Himlaspelet - Rune Lindström. Han var tydligen befäl här på I2, eller Värmlands regemente hette det på den tiden. Den skildrar en dans på regementet här i Karlstad. 'Korpral Lustig gör språng'...
- L: Men det var Göte Wilhelmsson som föreslog att ni skulle ta just den?
- I: Ja, det var det... Sven-Erik och jag satt med den där och försökte och... Vi tyckte att 'näää, det går inte'... det lät fjantigt och... sen kom han på att vi skulle sänka tempot från schottis till halvtempo, i stället för mpappampa... jaa... jag kan inte förklara riktigt, men det blev nåt halvtempo i alla fall, så vi blanda in - jag tror det var nåt Shadownskomp i det här - så vi tyckte det fungerade och han tyckte det kändes riktigt att sjunga. Men det var hans idé.

Forts.

Rullband 2.

K: Det måste ju ha varit nåt med arrangemanget, som gjorde att den slog som den gjorde?

I: Ja, det var det nog. Det var nog nåt nytt som kom. Och så lite... att han bröt lite på värmländska det tror jag slog väldigt också. Värmländskan är tydligen populär. Tror jag?

K: Var det nån som sjöng på värmländska innan?

I: Nej, jag tror inte det. Ingen som sjöng på dialekt över huvud taget, tror jag. Om man tänker på östen varnerbring som är skåning, han sjunger ju på rikssvenska - nu händer det väl att han gör nånting på skånska. Jag vet ingen som sjöng på dialekt. Men jag tror inte Sven-Erik försökte sjunga medvetet på bred värmländsdialekt utan det blev nog så. Sen är ju texten skriven på värmländska och... 'hej ropar pojker...' då skrev han inte om det till 'hej ropar pojkar'... utan det... han sjöng som det står i texten han.

L: Vad fortsatte ni med sen, när den slog? För sen så kom det ju flera låtar i samma stil.

I: Ja visst. Sen försökte vi väl ta såna där gamla skillingtryck och visor och göra på vårt sätt, 'Luffarvisa', 'Luffarvisa', t ex. Men influenserna kom nog från western och från rocken.

K: 'Fröken Fräken' var det Thore Skogman som skrev va?

I: Ja, men den spela vi in ganska precis som den va. Det enda vi ändra på minns jag, det var att vi... det kändes lite konstigt med versen och refrängen i samma tonart, så vi ändra på det.

K: Vi titta ju lite i dina klippböcker igår, och där var det ju en tio i Topp-lista eller vad det var där 'Fröken Fräken', 'Jäg etta, skyhögt... mycket mer poäng än vad Beatles och Rolling Stones hade och... Det säger ju lite om vilken popularitet det var.

I: Ja. När första skivan slog då, 'Te dans me karlstatöserna', det var ju innan svensktoppen fanns, så fanns det nåt första trevande försök på Sveriges Radio till en Topplista. Folk fick skriva in och önska, rösta på en låt... och jag minns att 'Karlstatösera' hade nånting på tusen poäng och två var Anita Lindbloms 'Sant är livet' med nånting runt trehundra poäng. Så det var ju väldigt stort försprång där. Den där listan lades ner sen för att det var några studenter nere i Lund som inte tyckte om det där, utan dom... hade nån egen inspelning med sån här bleckhorn... ja typ 'kruthornen' eller vad dom hetete... som dom värva röster i hela skåne, kompisar och fasttrar och vad det var, så den fick ändå fler poäng då än 'Karlstatösera'. Men det framgick ju att det inte var ärligt va, så då las programmet ner. Sen kom svensktoppen efter det.

K: Sextio?

I: Ja vad kan det va, ett... två?

K: Ja nåt sant kanske.

I: Jag är inte säker. Enda lanseringen vi fick på den här 'Karlstatösera'

Forts.

Rullband 2.

- I: var, vi var med i 'Frukostklubben' en morgon. Det var ju inte mycket TV då, inte många som såg på TV. Annars var vi faktist med i TV innan, när vi hade gjort vår första skiva. Men det var ju ingen genomslagskraft, det var nån...jag tror jag hade en faster på Lidingö som såg TV och det var ju väldigt märkvärdigt. Det var ju runt Stockholm där.
- I: Jag minns att Lill Lindfors var med i samma program, men en visste ju inte vem hon var då. Hon var ganska ung då.
- L: Det är en del i Karlstad som skrivit låtar åt er va också som gjorde då...?
- I: Ja. Ingvar Hellberg framför allt har ju gjort många såna där storhitar.
- L: Vad har han gjort för låtar t ex...?
- I: 'Säg inte nej...' , 'Vid din sida' , som då såldes i ungefär 150 000 exemplar, på EP..
- L: Är det den som det är cittra med i?
- I: Ja.
- L: Vad kommer det sig, att det är en cittra med?
- I: Ingvar spelar inget annat instrument än cittra själv...
- L: Ingvar...?
- I: Ingvar Hellberg!
- L: Jaså.
- I: Kompositören. Så när han spela upp dom här låtarna för oss, så hade han sin ackordcittra och spela. Och vi tyckte det där passa det... till låten, så vi...vi la på en cittra...i kompet där, för det förstärkte ju elgitarr...komp gitarren lite grand, så det blir fylligare. Sen kom ju den tolvsträngade gitarren, och det blir ju ungefär samma sound det, när man tar ett stort ackord på en tolva.
- K: Använde ni det sen?
- I: Ja det gjorde vi.
- K: Det var Sven-Erik som spela det, eller...spela du också?
- I: Det var nog mest jag det. 'Fräken' t ex spela jag.
- K: 'Fröken Fräken'?
- I: Ja, på tolvsträngad gitarr och 'Barndomshemmet'...'Prästkrage i min hand' . Det är ju ganska besvärligt att kompa på en sån där, för det blir ju mycket...det blir hårt, stort motstånd. Det är lättare att spela single-string vet du, eller på två-tre...

Forts.

Rullband 2.

- K: ...alla strängarna ordentligt!
I: Ja det är svårt.
L: Hur var det när du började spela elgitarr då, från början, vilka hade du, lyssnade på då?
I: Mmm, ja det var väl Chuck Berry när han kom. Det tyckte jag lät roligt.
L: När kom han till Sverige, när hörde du honom första gången?
I: Nej jag har aldrig hört en live, jag har bara hört på skiva...
L: Ja jag tänkte skiva alltså... När du hörde skivor?
I: Ja, ja det var väl i början på 60-talet. 'Memphis Tennessee' tror jag det var det första jag hörde.

SLUT PÅ BAND 2.

Intervju med Ingvar Carlsson.

Rullband 3.

- L: Chuck Berry, sa vi ja... Är det nån mer som du kommer ihåg att du lyssna på?
- I: Ja, man lyssna ju på... man visste kanske inte vem det var va, men gitarrister i olika rockband, om det nu var Bill Haley, Scotty Moore då, som spela väl på Elvis dom flesta, men oftast så stod det ju inte vad han hette va... men man lyssna ju både på Buddy Hollys inspelningar... sen kom ju svenska också... ja, och så Hank Marvin förstås så småningom.
- K: Har du suttit och försökt... som alla andra gitarrister och efterlikna och ta ut solon och...?
- I: Ja, man försökte... eftersom man är självlärd va, så måste man ju tänka hur han gör, tar han greppet där eller på femte bandet eller i...
- K: Chuck Berry var ju en... nyskapare eller vad man ska kalla det.
- I: Ja, spela ofta på två strängar i taget.
- K: Det är ju tidlös... tidlösa riff.
- I: Ja, alla rockgitarrister som jag har träffat har lyssnat på Chuck Berry och det tror jag är själva ABC-boken det.
- K: Så du lärde dej introna till 'Johnny B Good' och...?
- I: Jaaa, kanske inte då. inte den, men 'Memphis' och nån mer. Själva spelsättet, det här... jag vet inte vad det heter... Vet du vad jag menar? Hans speciella komp. Det är ju användbart idag. Och speciellt då dom här gubbarna som Dave Edmunds... det är ju den musiken... Status Quo... det är ju Chuck Berry. Fast den är högre och starkare och sådär, men visst är det samma musik.
- L: Är det kvar hos er också?
- I: Ja, det tror jag nog. Annars har vi väl som regel inte haft det där tunga rockkompet utan... med stenkrossmusiken... utan det har varit lite lättare...försökt och haft svängigare...
- L: Är det nån skillnad på er och andra dansband...som är populära? Just i den stilen?
- I: Ja jag tror att vi spelar lite mer omväxlande musik än dom flesta i branschen. Jag vet inte... jag tror det.
- L: Vad! Vad spelar ni som dom inte spelar? Har du några exempel på typer av låtar?
- I: Nej, jag vet inte. Det var en kille som provspela med oss nu för vi sökte en ny medlem och han sa 'va roligt och få spela den låten för det får jag inte i det bandet jag är med i nu! ... det var förresten 'Torparrock' , och det är ju lite Dave Edmundshållet.
- I: Den hade han då tagit med på band och spela upp för sitt... han är med i ett dansband här i Värmland... 'Nej, Nej, Nej' , sa de, det kan vi inte spela, det går inte' . 'Men varför det då, Sven-Ingvars

- I: Ja. Nej vi har den där Dodgen där ute och där får vi plats med alltihop i den. Den får plats på en vanlig parkeringsplats också, och det är ju bekvämt om man är i Stockholm t ex. Har man en sån där turistbuss ;
- K: ...och grejerna har blivit bättre och bättre givetvis också.
- I: Javisst.
- K: Men nu har man väl gått tillbaks till det också... och har mindre grejor över lag och... insett att det blir för mycket att bära och...
- I: Och du vet, släpper man bara ut sången och lite mer i sånghögtalarna, då behövs det ju inte så ofantligt stora grejor. Det blir ju inte såna påfrestningar som om du ska ha ut orgel, gitarr och stråkmaskin och trummor och bas och...
- K: Jo, men det ska va lite tryck...
- I: på dansgolvet i stället.
- K: över hela lokalen... men att det kan va lite starkt framför scenen då, kan det ju va på dans också. Det behöver ju inte låta precis exakt lika Där kanske en killie vill sitta och prata med en tjej i lugn och ro. Så där borta...utan där tycker vi att det kan va 'lite tystare.
- I: Vi har ju aldrig mixat ut speciellt mycket av ljudet... för då börja dom med det här...jag vet inte, det var nåt västkustband som börja med det. Dom tävlade nästa om vem som hade flest lådor och det var sladdar på golv och i tak och i pelare och lite varstans och folk snava och... Speciellt på restaurang var det inte populärt det här om hovmästaren sparka i sladdar och grejor, men då mixa man ju ut alla instrument och spela väldigt tyst på scenen. Det gör många band idag också, men det där har vi aldrig lärt oss och vi tycker det låter lite fel, vi känner oss som buktalare. Vi har provat när gäng, när vi har hoppat upp och spelat på nån annans grejor. Jag menar, tar jag en gitarrton här va, så tycker jag att ljudet ska komma ut bakom ryggen på mej, inte i det hörnet
- K: Ja. Men det, det var en sak som...
- I: Tyckte du?
- K: En sak som slog mej, när jag hörde er för många år sen - det kan väl vara tio år sen eller nånting sånt - det var under den perioden när man skulle ha så mycket grejor som möjligt... det var ju en sån period för dansbanden och det skulle hänga högtalare runt hela dansbanan i stort sett och gärna tomma lådor också. För det skulle se mycket ut. Men då kom ni med minimal utrustning... det var liksom bara det nödvändiga... och det låt bra ändå, tyckte jag.
- I: Jag vet inte, men vi... Det kanske är så att vi inte passar in på vissa platser heller. Arrangörerna kanske vet vad vi spelar för rep-ertuar och... och inte engagerar oss. Men vi har nog lite piggarare publik än många andra dansband har. Tror jag.
- L: Vad beror det på tror du?
- I: spelar ju den' . ja, dom ja;

Rullband 3.

Forts.

Forts.

Rullband 3.

- I: då gäller det att åka ut i frihamnen och ställa den och åka taxi in tillbaka till centrum.
- L: Brukar du åka ut och lyssna...på andra riksband? Gå ut och dansa själv?
- I: Nja, jag dansar inte speciellt bra. Men tyvärr så hinner man inte med och...det är ju oftast fredag och lördag som dom banden kommer. Vikingarna var jag och lyssna på när dom invigde Sandgrund här. Och det var ju intressant.
- L: Mmh, jag tänker just ifall du har nånting och jämföra med om du skulle ... just jämföra er och andra gäng. Om du kan säga att dom spelar så men vi spelar så här...?
- I: Nej det kan jag inte, för jag har inte lyssnat på så värst många. Men jag har ju hört vad arrangörer och publik säger ibland, vad dom tycker...
- L: Vad säger dom?
- I: Ja det finns en del som tycker att ...Vikingarna och Mats Bladhs spelar en bättre dansmusik än oss, men det finns dom som säger tvärtom också. men det är ju så...alla tycker ju inte om köttbullar heller...
- L: Vad har ni för ålder på eran publik?
- I: Ja det är väldigt varierat det. Vi har faktist den här runt 20 år ibland. Det beror på vad det är för ställen, om det är ett ställe där dom kommer in över huvud taget. Men, det är ju mycket äldre också. Vi spänner nog över alla åldrar tror jag.
- L: Om vi säger så här; det finns en massa "kopiegång" , gäng som lyssnar på alla skivor som kommer av dom här största dansbanden och sen så... tar man en låt där och en låt där och vet att den där är populär, den vill folk ha och sen så spelar man in det, så sätter man ihop en repertoar utifrån det. Hur reagerar du på det?
- I: Ja, jag tycker det är lite synd när dom tar varandras låtar. Om det är en riktigt stor hit...om t ex Vikingarna eller nåt band har en stor hit...Ingmar Nordströms, så tycker vi nog att dom kan få ha den. Men det är ju inget fel, tycker vi, att repa in en populär låt, men gärna då en från utlandet.
- L: Men om vi säger just dom här alla amatörgängen som åker omkring och spelar...?
- I: Ja men dom har nog fått för sig att vi måste spela den och den låten, annars får vi inga spelningar.
- L: Men du tror...du tror att det skulle gå i alla fall, om dom spela nåt annat?
- I: Det kanske inte är lika lätt, om dom inte är etablerade. Vad säger du, du har ju också spelat i dansband?

- L: Mmh, jo för att min erfarenhet är just det att man sitter där och så...vet man att folk "vill ha" det och det och det, och folk kommer fram och frågar efter låtar. Och då kör man in dom, och så sitter man där med en repertoar som är nåt slags tvärsnitt av tio mest populära gångens låtar. Det är ju lite synd...
- I: Ja, det blir väl kanske så...lätt på det sättet. Man vill ha spelningar i alla fall. Och gör dom då en kasett och skickar till en arrangör och spelar det så kanske det är lättare att få spelningar. Sven-Ingvars det vet dom flesta vad det är frågan om. Vi får ju räkner ju tycker vi.
- K: Har ni nån som bokar åt er, eller sköter ni det själva, eller?
- I: Nej vi har en som bokar åt oss, Pelle Nilsson i Kristinehamn. Han bokar åt många band. Han är ganska stor i den här branschen, han har både Vikingarna och...
- K: Så han vet vilka dagar ni spelar och så bara han sätter?
- I: Javisst, och så har han ju kontrakt med alla arrangörerna. Han kanske kan sätta flera band på ett telefonsamtal.
- L: Hur långt är ni bokade nu?
- I: Ja, vi vill inte ha mer än ett år framåt. Så har vi alltid jobbat. Så vi håller på med -88...samordnar. Så försöker vi nu efter alla dessa fredag i Sundsvallet ex. Utan vi försöker...och lägga upp det så att det blir åt samma håll.
- K: Ni har aldrig nåt extrafolk med, utan det är bara ni fem som åker...?
- I: Ja om det inte är nåt speciellt...
- K: Ja men ni har inga tekniker och inga bärare...?
- I: Nej, Nej, Nej det har vi inte. Vi fundera att gå med i transport...
- L: det är kanske bättre än musikerförbundet...
- I: Det är kanske därför vi inte har så mycket grejor, som du var inne på förut. Jamen käre värld, det blir ju inga pengar kvar då! Jag menar, det kostar ju att ha ett band igång, det vet väl du också? Det är bussar som krånglar och högtalare och...ekoapparater och instrument.
- L: Ja, det måste jag fråga...om nånting går sönder, i eran orkester, vem lagar det? Gör ni det själva?

Rullband 3.

Forts.

Forts.

Rullband 3.

- I: Ja, många saker klarar vi nog av, sladdar och sånt där som går sönder det...fixar vi...
- L: Om bussen går sönder, lagar ni det också?
- I: Nja, det är nog lite svårt. Det beror på om det är ett enkelt fel alltså, då kan det väl kanske gå bra. Men, vi har ingen riktig bilmekaniker med i bandet, som kan ge sig på att byta vattenpumpen eller så här under en kväll.
- L: Om det går sönder nånting med anläggningen, fixar ni det också?
- I: Ja, det har gått bra, vi har tjuvkopplat och grejat. Ibland har gitarrförstärkaren gått sönder kanske, då har man gått in direkt i mixern. Det låter inte lika bra men...det kanske går den kvällen. Ja. Men visst är det besvärligt när det går sönder någonting. Det är ju inte så lätt att få tag på en reperatur klockan tio en lördagskväll till exempel.
- K: Vad har ni för grejor nu? Vad..vad har du för prylar? Du har en Stratocaster och en...
- I: ...ja en Ibanezförstärkare
- K: Och Sven-Erik har...
- I: Han har en likadan förstärkare...och en Ibanezgitarr, George Benson heter den, halvakustisk.
- K: Och basisten?
- I: Han har en Ibanezbas och en...Ibanezförstärkare ja.
- K: Mycket Japanskt...
- I: Mm, men det är ganska bra grejor nu. I början var de väl lite si och så, stämde inte och...
- K: Och sen har ni klaviatur då...DX7?
- I: Ja nu har vi ju fått en med, en ny kille då som har Yamahagrejor, han har en Carlsboro-kub.
- K: Jaha, så han kör inte direkt i mixerbordet, utan han kör...
- I: Nej, vi vill ha det också på scen. Han har en sån för egen lyssning. Sen går den därifrån då, vidare i mixern sen. ...släpper ut lite grand...
- K: Men ni har monitorer också på scenen va eller...?
- I: Ja det har vi för sången. Och...klarinett och saxofon. Vi kör ju lite stämmor också och då är det ju bra att ha medlyssning.
- K: Och så har ni mixerbordet på scenen då?
- I: Ja.

Forts.

Ruilband 3.

- K: 16 kanaler, eller vad har ni?
- I: 12. Det räcker och det blir över. Vi släpper ut basturman lite extra där i anläggningen också. Det tycker vi är bra att den går ut.
- L: Om vi... jag funderar på det här då med början av 60-talet... ni reste ju runt i hela Sverige och var populära. Vad hände sen mot slutet av 60-talet?
- I: Hm, jaa...
- L: Vi såg den här bilden som ni hade på omslaget till den här 'Upp-ned-upppapporten'...
- I: Jaa, ja... det var den här filmen du tänkte på?
- L: Ja.
- I: Vi tog medvetet väldigt lugnt då för att vi gick ju över till högertrafik det året och då var vi lite rädd för trafiken där. Det var ju inte bara vi utan många var väldigt rädda för vad det skulle handa på vägarna, så vi var väldigt...så vi sa: 'Vi tar semester då' en månad, eller en och en halv. Sen... hade vi väldigt stor efterfrågan från hela Sverige att vi skulle komma och spela... Vi hade ju inte en chans att tillgodose alla platser. Det var när... som kom på den strålande idén att vi kanske skulle göra en film, så kan dom ju i alla fall gå på bio och se Sven-Ingvars, om inte dom... om inte vi hinner med Arvidsjaur eller vad det var för nåt. Vi skrev manus, Sven-Olof skrev förresten manus. Vi gjorde denna filmen. Det låter kanske lite löjligt idag men det var fortfarande så då att väldigt många i Sverige inte hade tv... så tv hade inte...biografen gick ju bra då! på den tiden. Men filmen var tänkt som familjeunderhållning uppbyggd kring våra populäraste låtar och en enkel historia. Så vi var inte alls ute efter att konkurrera med Ingemar Bergman eller... eller så.
- L: När var det?
- I: -67 var det väl. Samtidigt som vi gick över till högertrafiken.
- L: Men det gick alltså inte så bra, men...
- I: Den fick svidande kritik... från när som inte var ombedd... ja innan filmen hade premiär så var den... skulle den ses av Barnfilmskommittén, för det ryktades om att det var cowboyslagsmål med i filmen, som skulle va olämpliga för barn. Men det var ju ganska snällt om man jämför med dagens videofilmer... ungefär som Åsa-Nisse. Men i alla fall, Barnfilmskommittén skulle bedöma om filmen var olämplig för barn innan den hade premiär, så att dom fick se den, då var det när som gick ut till FLT heter det väl, va, Förenade landsorts... eller FLP, pressen...alla lokalitidningar i hela Sverige är med i det där... som gick ut och spydde galla över det här... det var det sämsta som hade visats i en projektor och så där. Så det där...innan filmen hade premiär. Så valdade det runt i hela svenska pressen. Men om det berodde på det att filmen gick dåligt, det vet ju inte jag, det får man ju inte reda på heller.
- Men det vart ett svidande fiasko i alla fall. Och vi klämde oss i på

Forts.

Rullband 3.

- I: 1,3 miljoner där, det var rätt mycket pengar då. Det är mycket idag också. Men jaa...
- L: Men... nej, för att... det är ju inte bara... det måste... tiderna måste ha ändrats sej samtidigt också då. Var det lika lätt att få jobb... i slutet av 60-talet, som det var i början?
- I: Ja, det var det, för att arrangörerna trodde på oss. Dom såg ju det här med filmen och...dom visste att vi drog folk så att vi hade inga problem med att få jobb. Men alla inom pressen, dom trodde tydligen att det var slut med Sven-Ingvars.
- K: Vad hade ni för framgångar då?... Vad hade ni för låtar då i slutet på 60-talet?
- I: Jaa, jag vet inte om vi hade nån storhit precis eft...precis när vi höll på med inspelningen av filmen så minns jag att 'Önskebrunnen' gick upp på förstaplats på svensktoppen, och det satt ju fint, tyckte vi då. Och den var ju med i filmen också.
- K: Det var väl i samma veva som det var andra band som gjorde filmer... Beatles gjorde ju sina filmer... och Hep Stars gjorde väl en också? Ungefär i samma veva.
- I: Ja. Den blev aldrig färdig den, tror jag, Hep Stars...Jo...
- L: Men att musiken ändra ju sej väldigt mycket då, med Beatles och bättre studioteknik och psykedelisk musik och allt som kom. Men ni... spela vidare? Ni ändra inte mycket på reperoaren eller nåt speciellt?
- I. Nej, det gjorde vi inte, men på skiva så la vi nog på lite mer... stråkar och lite kör och lite sånt där. Och det var nog lite påverkan från Beatles och BeeGees också...dom hade väldigt mastiga bakgrunder ...stråk... stor stråkenssemble.
- L: Kommer du ihåg när ni börja kallas för dansband? När upphörde ni att va pop- och rockband och blev dansband?
- I: Det vet jag inte. Vi tyckte väl att vi var en dansorkester från början vi. Men dansband...det var väl ett uttryck som...ja det har väl alltid funnits... Är inte Count Basie ett dansband? Glenn Miller? Det var ju ingen ful klang i det. Men band, då tänker man ju på fler, större orkestrar va, än fyra, fem stycken. Men visst var väl Putte Wickman och Thore Erling och det här dansband. Men det användes inte så flitigt ... som på 70-talet, som du nämnde förut, över hela golvet... då blev det dansband och då fick det en väldigt dålig klang också.
- K: Men när var det? Kan man tidsbestämma det på något sätt?
- I: Ja, i början på 70-talet, tror jag. Det var fult att va dansband då, men nu tycker man ju att det har ändrat sig igen. Om det hänger ihop med 'Let's dance' och Dancin'in the dark' och...kanske. Det här med att det var så fult att va dansband det var vi väl ensamma om i Sverige tror jag.

Forts.

Rullband 3.

- L: Det är möjligt.
- I: Det är nog en Svensk företeelse. För om man tänker sej dansband i Tyskland... dom har ju för det första inga Folkets hus och Folkets parker att spela i utan det är ju krogar då... och då är det ju som regel månadsengagemang. Dom spelar väldigt varierat... jag tror inte att det är nån som spelar nån typisk tysk musik i Tyskland... ja, jag vet inte men... det kanske det är. Danmark däremot har tydligen tagit efter Sverige i det här. Vi har t ex. en kopia av Sven-Ingvars... vad hette dom nu igen? ...vi har träffat dom en gång i Köpenhamn. Dom har tagit upp alla våra och försökt att planka dom... Det stod om dom i en av våra rapporter här, om Danmarks Sven-Ingvars.. men jag vet inte... jag tror inte det stod nåt namn på dom. Det stod att dom tog Sven-Ingvars-låtar med dansk text.
- I: Ja, jag tror... jag undrar om inte jag har en skiva då. Dom tyckte det var roligt, eller? Och på Island var vi en gång... nittonhundra... det var nog ungefär då det när vi höll på med filmen... jag tror det var det året. Där hitta jag två, tre skivor i ett skylttfönster med... Det var 'Kristina från Vihelmina' och 'Saj inte nej' och dom hade t.o.m. tagit efter konvolutet, med färg... fast det bandet dom hette 'Ojafs Gauks med Svan-Hildur'. Jag har den här inne. Det går bra att få se på den och lyssna också för den delen. Jag var ju tvungen att köpa alla tre där.
- K: Ni var i Norge också och spela en del?
- I: Ja i Norge har vi vart mycket. Vi har guidskivor två, tre stycken därifrån.
- K: Och Finland också, eller?
- I: Finland har vi vart... i svensksbygderna runt Vasa och där... och spelat ett par tre gånger.
- L: Fors by. Har du varit där?
- I: Va?
- L: Har du vart i Forsby? På toppen... finns ett dansställe som heter.
- I: Malax (?) har vi vart. Det var som en stor folk... svensk folkpark det. Fredriks... inte Fredrikstad vad heter det... eller finns det nånting som heter så?... Björneborg, vill jag minnas. Joo, vi har vart i Tyskland också. Vi skulle lanseras där en gång men det gick inte nåt bra. Vi gjorde ett tv-program och släppte ut en skiva. 'Min gitarr' på ena sidan och 'Vid din sida' på andra.
- L: På tyska?
- I: Mmm.
- K: Då försvann väl lite av charmen med Sven-Ingvars, när inte Värmländskan kom fram?

Forts.

Rullband 3.

- I: Ja men då kom väl svenskdialekten för att Sven-Erik kunde ju nämligen ingen tyska, utan han hade ju en i studion som tog ord för ord. Är bakgrunden klar så är det ju lätt gjort att ta mening efter mening, va, till nästa paus så bryts man då. Så har dom ju gjort oftast dom som har gjort... jag hörde nu att Karin Glennmark och Anders hade gjort den här 'Mio min Mio' på ryska och hon hade gjort på precis samma sätt.
- K: Vi ska väl komma åt det där...den där termen, som vi fick idag, "knätofsrock"
- L: Det var du som nämnde, tror jag, att nån hade sagt det om er.
- I: Ja, "knätofspop" och...
- L: Vem var det...du vet inte vem det var som sa det?
- I: Nej, det stod i nån tidning.
- L: När...när kom det uttrycket?
- I: Ja det var i början på 60-talet. Men vi tyckte inte det gjorde nånting.
- L: Det kanske går att hitta i urklippen nånstans.
- I: Ja, det kan nog tänkas.
- L: Det vore roligt att veta vem som har hittat på...för det säger mycket, tycker jag...det är lite grand av vad det handlar om en del av dom låtarna.
- I: Ja, det är ett bra uttryck. Men det är väl nån...tidningsskribent som försökte va rolig.
- L: Jag tänkte fråga lite grand angående några spel-ställen och publiken ... vi säger att du har spelat här i...i Karlstad och sen så spelar du i Arvika också. Är det nån skillnad på publik?...i deras sätt att dansa eller vilka låtar dom vill ha.
- I: Njaa, det tycker jag inte att det är. Det kan va skillnad här i Karlstad kanske beroende på vilket ställe du är på, om du är på Folkets hus eller Sandgrund eller Studentkåren eller OK.
- L: Vad kan skillnaden va?
- I: Ja skillnaden kan va att dom som...ja nu har inte vi varit på Folkets Hus Karlstad på flera år va, men tidigare så var det mer mogen ungdom som gick dit, som ville ha lite lugnare musik. Och vi tyckte inte vi passa in så värst bra där. Det kommer nån och gnäller ibland. Jag minns en som sa att det var skröl det ni spelar". Ja, jag vet inte...jag kan inte definiera vad det var som var skröl men...vi prata om det i pausen sen och vi kom fram till att det kanske var att vi hade överstyrd gitarr på en del låtar. Det kan låta som skröl det.

Forts.

Rullband 3.

- L: Är det skillnad när du kommer bort till Örebro?
- I: Njåe, det tycker jag inte. Det är nog samma sak där om man spelar i Brunnsparken så får vi försöka att få in lite mjukare repertoar än om vi är på en krog...kanske...
- L: Är Brunnsparken känd som ett ställe där man spelar lugnt?
- I: Jag tror det. Och dom dansar väldigt bra där. Och dansar gammaldans väldigt bra framför allt.
- L: Precis samma sak sa nämligen Pär Roberts just om Brunnsparken att där...där skulle dom ha t lugnt.
- I: Jaa. Sen är ju akustiken där väldigt svår. Gör du så, så dröjer det sekunder och så kommer ljudet tillbaka. Den är ju byggd pre... du har spelat där va?...där får man va försiktig.
- L: Ja, den är svår. Skiljer det sig nånting om du går upp till Norrland och Norrlands kustland, Norrlands inland? I publik?
- I: Jag tror det att uppe i Norrland, är dom mer öppna för lite nyare, popigare. Det kommer ju många bra dansband från Norrland. Scandinavians spelar ju väldigt mycket i Norrland och de spelar rätt så modern musik de. Det skulle säkert inte gå hem kanske överallt i Skåne.
- L: Är Skåne lugnare?
- I: Ja, inte storstäderna då, Malmö och Helsingborg, men annars så... vill dom nog ha...ja, kanske inte lugnt men...kommer vi dit så får vi snabbaste utan ska va 'Fröken Fräken', den går lugnt och bra. Så vill dom ha mycket tango där.
- L: Hur märker du det där? Kommer folk fram och frågar?
- I: Ja, enklaste sättet är ju om nån kommer och begär. Det går inte att ta miste på.
- L: På vad sätt mer ser man att folk är nöjda eller inte nöjda?
- I: Jo, det syns ju om danspubliken snabbt kommer upp eller...i början på en låt eller om det är trögt i början på kvällen..Men det tror jag nästan att man märker. Och det måste ju va svårt för dom band som har en förutbestämd repertoar...jag menar om dom kommer till... på det kan ju skilja på om man spelar...ja, ett exempel bara... på Sandgrund här i Karlstad en tisdag kväll eller om man är där en fredagskväll. Det är ju annan publik va. Tisdan är ju då en populär kväll, när mycket resande är ute och sånt här va. Fredag och lördag kanske det är mycket par som går ut. Så det behöver inte va geografiskt...
- L: Nej, det kan va en stad...
- I: Javisst.

Forts.

Rullband 3.

- L: Men du...kan man generellt säga att Norrland är lite mera öppet för... för lite snabbare, lite hårdare...?
- I: Ja, jag tror det, och där är det ju fortfarande så att det händer inte så mycket i bygden kanske utan att är det dans där så kommer dom. En del åker kanske tjugofem mil...Det är dans det, det är inte så mycket att välja på, och så var det ju här förr också... När det var nånting så kom folk...till Folketspark,va. Det kanske var 'Vita hästen' eller ett mindre känt band eller tvärtom. Parken var en samlingsplats och då var det ju inte frågan om att det var mellan 23 och 27 år utan då kom ju allihop.
- K: Slut på bandet.
- L: Mmm. Vi får tacka...
- I: Ja...
- L: Så mycket.
- I: Tack själv.

Anteckningar från intervju med Gunnar Svensson, dragspelar.

Informant: Gunnar Svensson
Född: 1923-05-08, Klara tjärn
Adress: Folkebogatan 76, 654 68 Karlstad
Intervjuare: Per Gudmundsson, Gunnar Valikare
Plats Gamla badhuset, Karlstad
Dat: 1987-09-15
Längd: 60

Intervjusituation

Intervjun gjordes i museets lokaler i gamla badhuset. Stämningen var avslappnad och informanten var "laddad" och angelägen att förmedla något som han upplevde vara viktigt.
Intervjun kom att utveckla sig så att den centrerades mer runt hans tankar och känslor kring musiken och dragspellet än om "rena fakta" om dragspelsrörelsen.
Avslutningsvis gav Gunnar några klingande exempel ur sin dragspelsrepertoar.

Frageställningar

* Social bakgrund

* Musikalisk uppväxtmiljö

* Förhållningssätt till musiken

a. Musikaliska verksamhetsfält

b. Relationer till spelansrörelsen/folkmusiken

c. Estetiska värderingar

En del av svaren på våra frågeställningar framgår inte av direkta uttalanden i intervjun. I stället har vi försökt att "läsa mellan raderna" för att skapa en bild av de bakomliggande faktorerna som tillsammans skapar informantens musikaliska personlighet. Därför behandlas inte dessa frågeställningar i sammanfattningen, utan i kommentaravsnitten.

Sammanfattning och kommentar

Gunnar Svensson föddes i Klara tjärn som då (1923) låg utanför staden, men som numera är inlemmat i stadsbebyggelsen. Fadern drev ett litet åkeri, men arbetade också periodvis på olika byggen och på Karlstads Mekaniska (KMW).
Gunnar beskriver sig själv som "30-talunge" med allt vad det innebär av knappa ekonomiska omständigheter under depressionsåren.
Bland sina tidigaste musikaliska minnen nämner han speciellt faderns spel på tvåradigt dragspel "och därför är jag lite förtjust i det även om jag inte spelar själv". Han minns också moderns berättelser om hur man i hennes ungdom i Dalaland samlades på en bro för att dansa. I brist på spelman stampade man takten, trallade och sjöng.
Förutom faderns dragspelande var det ganska sparsamt med musik i hemmet, säger han. Senare i barndomen blir radion en viktig källa till musikupplevelser. Han nämner speciellt "gramofontimmen" med "marscher först, och sen var det klassisk musik...". Radion ser han som en av anledningarna till sin breda musiksmak, där bl.a. storbandsjazz och latinamerikansk musik ingår. Han anger också radiolyssnandet som en viktig orsak till det starka pianointresse som han lade grunden till vid den tiden. På grund av de knappa ekonomiska villkoren under 30-talet fick dock drömmen om pianot ersättas

Forts. dragspel.

av ett pianodragspel, som ju var betydligt billigare. Han var då i 16-17-års åldern och "det var ett dåligt italienskt, men det var pärlor och fint och eftersom jag då ville spela piano och inte hade något hemma så blev det pianospel". Han berättar att det vid den tiden fanns två olika "skolor" eller förebilder; Andrew Walter och Olle Johnny. Andrew Walter blev snart den store favoriten, vars spelsätt Gunnar skildrar som "mjukt och flyhänt". I början av 40-talet blev han medlem i ett folkdanslag och samtidigt började han att spela i en gammeldansorkester. Nu börjar han också att ta lektioner för en pianist, Kestel, som bodde i Nickebo. Målmedveten övning blir nu också en viktig del i musicerandet. Ibland när han satt hemma i soffan och övade skalor, kunde det hända att modern kom in och bad honom spela "en riktig bit, och då la jag ifrån mig spelet, och då gick allt..."(Uppgivet)

Kommentar

På flera ställen i intervjun kan man skönja en spänning mellan de musikaliska normer och värderingar som han tillägnat sig via radion och i kontakten med en musikvärld utanför hemmet, och det spontana och kravlösa förhållningssätt till musiken som förmodligen mer utmärkte faderns dragspelande, fjärran från pianolektioner och skalövningar. Pianot symboliserar på flera sätt denna yttre musikvärld som nu öppnat sig för honom, vilket också kommer att visa sig längre fram i intervjun. Sociologen Pierre Bourdieu beskriver smaken som vårt sinne för social orientering¹. Detta tar sig olika uttryck, som i val av möbler, uppskattning av viss konst och inte minst i musiksmaken, allt som delar i ett mönster som uttrycker en social identitet. Det kan vara intressant att se Gunnars närmande till "pianots värld" i ett sådant perspektiv. Är det också ett uttryck för social nyorientering och kan man se Gunnars lärarutbildning som ett led i denna strävan?

Vid den här tiden började han att arrangera folkmusik för gammeldansorkestern, vilket ledde till kontakter med spelmän som Erik Gustafsson och Iderström. I orkestern spelade bl.a Hasse Olsson "som är folkmusikant nu", och Gunnar Johansson, f.d. basist i Ransäterspöjkarna. Några av orkestermedlemmarna fortsatte att musicera "i högre sammanhang".

Tillsammans med lärarna på skolan bildade han en Dixielandorkester, där han spelade congas och andra rytminstrument. Gruppen spelade mest på lärarfester och för olika föreningar. Här användes dragspelet mest för tango och "tjoa". Under sin tid som slöjdlärare brukade han ta med sig dragspelet och spela tillsammans med eleverna, som då spelade på sandpapper och plåtar. Ibland ljud dragspelet även i högtidligare sammanhang, som vid skolavslutningarna.

Gunnar upplever sig inte ha mött något uttalat motstånd från de spelmän han mött i folkdans/gammaldanssammanhangen. Han har däremot märkt en tydlig skillnad i spelmännens förhållande till honom när det gäller folkmusiken. Till dans har dragspelet alltid varit välkommet, även av fiolspelmännen, för att ge driv och rytm åt dansmusiken. Men så fort det gällt "Låtspel" har han känt ett tydligt avståndstagande från fiolspelmännens sida. Det som han reagerat starkast på är dock den negativa inställning till dragspelet som han upplever har kommit till uttryck i spelmännens eget riksorgan "Spelmannen".

Kommentar

För Gunnar är uppdelning mellan folkmusik och gammaldans som olika musikaliska verksamhetsfält betydelsefull. Gunnars definition av folkmusikbegreppet är intressant. "Det är när biten är... så äkta den kan vara". Bakom den ytligt sett vida och lite diffusa definitionen döljer sig en rad intressanta aspekter. Ordet "äkta" står för en bild av folkmusiken som är sammansatt av flera delar. Viktiga nyckelord som han använder för att be-

¹Bourdieu P, Kultursociologiska texter. I urval av D.Broady, M.Palme Stockholm -86.

skriver musikken är harmoni, samklang, renhet, nyans. Musikaliska egen-
skaperna som utgör fundamenten i den musikaliska världsbild som idag
präglar oss alla. Pianodragsspelet bär alla dessa uttrycks- och möjligheter
inom sig. Därför ser han i sitt instrument också möjligheterna att ta
fram de "harmoniska kirurgier" som han upplever som en inbyggd kvali-
tät i låtarna. En dimension av folkmusiken som han anser blir för-
borgad för oss genom fiolspelarens "singelton-teknik".

Renhet är en annan estetisk kvalitet som har stor betydelse. I en del
sammanslagningar har han upplevt spelarna som lite för lättvridiga vad
det gäller kraven på att stämma instrumenten. Han nämner därför speci-
ellt en fiolspelare som han spelat mycket tillsammans med och som fram-
står som ett lysande undantag. Samspelet med honom upplever han som
fantastiskt, just därför att instrumenten alltid stämmer så väl ihop.
Denne spelaren är mycket noggrann. I samspelet med honom upplever Gunnar
en stark och positiv känsla av samklang mellan instrumenten.
Vad Gunnar ibland också saknar i spelarens framförande av låtarna, är
nyanseringen. Spelaren spelar för rakt och tar inte vara på låtarnas
möjligheter. Det är det jag tycker kommer bort i folkmusiken, de kör
oftast ganska så jämt, /.../ för bitarna innehåller dock väldigt mycket
nyanser" (egen kursiv.). I begreppet äkta innehåller han också en hi-
storisk dimension, även om "det görs bra folkmusik idag också".
Gunnar ger i intervjun ett mycket bra exempel som både sammanfattar
hans musikaliska världsbild och hans syn på folkmusiken. I Gunnars egen
upplevelse av en "gammal" polska i arrangemang av Gunnar Hahn, framförd
av freskkvarteret, kombineras alla Gunnars kriterier på "äkta" folk-
musik. Freskkvarteret utgör för honom det filter genom vilket folkmusik-
en renas. Dess oftest fördolda kvaliteter kommer nu fritt fram i dagen.
"Då kände jag kärar efter ryggen så här, så skönt var det".

Forts. dragspel.

DRAGSPEL

Intervju med dragspelaren Gunnar Svensson (G).

Intervjuare: Per Gudmunsson (P) och Gunnar Valkare (GV).

Tid och plats: Den 15 september 1987 klockan 14.30 på Värmlands Muséum (lokalerna i Gamla Badhuset).

- P: Då kan väl du berätta när du är född och läsa in vad du har för adress och telefonnummer, så har vi allt sån't.
- G: Ja, Gunnar Svensson heter jag, och jag är Karlstadspojke här och föddes år 1923 den 8/5 vid Klara tjärn, då låg den lite utanför stan men nu ligger den inom stadsområdet.
Och min nuvarande adress är Folkebogatan 76, 654 68 Karlstad.
- P: Om du skulle berätta lite grand om din uppväxt så där, vad minns du från barndomen, vad gäller musikminnen och sådana saker?
- G: Jaa, min pappa spelade tvåradigt så därför är jag lite förtjust i det även om jag inte spelar det själv, för det är svårt.
Min mamma är från Dalsland, de var många syskon och hon berättar just angående musik att de hade oftast inte instrument utan de samlades på en bro eller liknande och så trallade de, stampade takten, dansade och sjöng, då.
Det har inte varit så där överdrivet mycket musik i mitt hem - utom att pappa spelade så där och....Jag vet inte när jag började, jag är ju så kallad 30-talsunge med dåligt ekonomiskt underlag, så jag tjatade mig till att få köpa ett spel när jag var 16-17 år. Det var ett dåligt italienskt men det var pärlor och fint. Och eftersom jag då ville spela piano och inte hade något hemma så blev det pianospel, tyvärr, eftersom det tekniskt är lättare på knappspel, faktiskt.
- P: Varför ville de spela just pianospel?
- G: Jaa, därför att jag tänkte då i pianotankar, att fingersättningen och det skulle man kunna lära sig.
- P: Hur hade du fått dina pianotankar?
- G: Jaa, de fanns där bara. Jag tyckte väl att det var ett fint instrument och så.
- P: Hade du hört det, i vilka sammanhang hade du kommit i kontakt med ....?
- G: Jaa, på den tiden var det ju så att man lyssnade på radion och då var det det här att man hade endera marscher först och sen klassiskt och så vidare.
- GV: Grammofonmusiken....
- G: Jaa, just det. Så att det var väl den vägen som man kom in....Så att jag har, om man så säger, ganska bred syn på musik. Jag älskar latinamerikanskt, jag älskar jazz - storbandsjazz. Det är därför som jag inte spelar jazz själv på dragspel, det tycker jag är klanligt, men....Ja, det finns ju de som kan spela det.
- P: Vad gjorde dina föräldrar?

Forts. dragspel.

G: Jaa, min far han... Vi hade åkeri här i sta'n etttag, en gång i tid-
en, annars jobbade han i byggen och på KMV och så där. Men då, det
är ganska roligt... Mamma sa: "Du får köpa dig ett spel, men du får
betala't själv". Och jag blev väldigt god vän med Gustavssons Musik-
affär, för där gick man och betalade av tio kronor i månaden under
nå't år.
Men så bytte jag till ett finare spel. Det var ju Nisse Lind då, som
man... Det fanns två skolor egentligen, det ena var Andrew Walter
och det andra var Olie Johnny, och jag var Andrew Walter-frälst, för
han spelade så mjukt och fint och flyhänt och tekniskt bra. Och då
köpte jag ett spel, samma som Nisse Lind hade haft. Och på den tiden,
det var alltså 1941-1942, kostade det 100kronor. Det var mycket
pengar. Och det spelet lever än idag.

P: Hur kom det sig att det blev dragspel, och inte nå't annat instru-
ment?
G: Jaa, jag vet inte. Jag har ingen...mer än att...Ja, det blev det helt
enkelt.
Så då blev jag folkdansare och var det i många år, och på samma gång
hade vi en gammaldansorkester. Detta var alltså i början av 40-talet.
Och det var väl jag, kanske, som... För det första då så fanns det
inga lärare utan jag fick åka ut till en... Nickebo hette det - Wards
harmöbélhandl där ute nu, och mycket skicklig pianist. Men han
var ju full varje gång. Det kosta tio kronor och jag hade dragspelet
så här med cykel och så. Ja, och så fick man lite granna.

GV: Vad hette han, du?

G: Kåstel hette han, och lite låghalt var han, och han stöp för mej en
gång, minns jag. Men jag hade intresset, verkligt intresse att vilja
lära mig, så att... Det vet jag, att min mamma, när man sat där och
spela och övaskalor och så vidare, sa: "Kan du inte spela en riktig
biti" .... Och då la jag ifrån mej spelet, då gick allt...
Men däremot så börja jag arrangera lite granna och tänka i de där
banorna.

P: I de där banorna? I folkmusikbanorna?

G: Folkmusik, ja just det. Och då började jag gå om lott med just de
legendariska spelmännen, Erik Gustavsson och - ja, det är flera.

P: Spelade ni för folkdansarna då eller...?

G: Njaa, vi spelade då mest gammeldans, vi.

P: Jaha.

G: Det är en som är folkmusikant nu, Hasse Olsson, och Gunnar Johan-
sson, basisten i Ransätterspöjkera, började faktiskt hos oss, för
han hade spelat dragspel förut. Och ofta så var det så, när inte
dragspelet blev modernt så kunde kanske dragspelaren lite mer av
musik, om man säger så, eftersom han hade nålkat's basar och så.
Så han blev basist och vi har flera som är mycket duktiga som står
och spelar i högre sammanhang nu.
Ja, vi har en orkesterledare...Ja, det här med namn är svårt för
mig, men som är ledare för Norrköpings...
Ja, nu kommer jag inte ihåg namnet där.

Men ofta så var det så att det blev basister. Och Gunnar han börja-
de väldigt smått hos oss.

Forts. dragspel.

- P: Lärde du dig deras låtar, de här spelmännens låtar, på gehör, eller hur gick det till, när du...?
- G: Jag har relativt bra gehör, så jag kan, om man säger, följa med om de tar nästan vilken.... Om de inte är för svåra, så har det väl blivit så.
Men annars så spelade vi lite arrangerad musik, faktiskt, det var två fioler, gitarr, dragspel och bas.
- P: Och det var du som skrev arrangemangen?
- G: Ja, i många fall var det det. Om vi inte fick tag i sådana där B-arrangemang, som fanns då.
- P: Och då, i kontakten med de här spelmännen, började du lämna den här Olle Johnny- och Andrew Walter-repertoaren? Eller körde du den parallellt?
- G: Andrew Walter har alltid funnits där, så att när man spelar gammaldans och så där....ja, även är man på... Han har gjort svåra saker, mycket tango och allt möjligt som jag inte kan utföra, faktiskt, som det ska. Han var så intressant så han har alltid funnits. Men däremot så gick man om lott med alla de här, Iderström och alla de där legendariska.
- GV: "Gå om lott", vad menar du med det? Träffas?
- G: Vi träffades, jaa. Det är kanske dålig svenska?
- GV: Nää.
- P: Och de här legendariska spelmännen, vad hade de för inställning till dej då? Som dragspelare.
- G: Jag hörde aldrig nå't negativt så, för att....
Sedan då när Erik - han är ju bortgången nu då, tyvärr. Det är väl för tio år se'n ungefär så började jag i spelmansförbundet och spela med dem och det var aldrig några tråkningar eller något. Jo, det är när man stämmer - har dom stämt före, innan jag kommer, så säger dom så här: "Nu får du stämma om". Ja, det här med stämning då säger dom så här att "Det är det inte så noga med stämningen, för då blir det fylligare". Självt vill jag att det ska klinga vackert; så Rune Åsell, jag vet inte om ni har träffat honom...
- P: Nej, jag är inte säker på...
- G: Han är i Stockholm nu, han har varit här. Han var fantastisk, han stämde tio gånger. Vi spelade mycket i lag, tvåstämmigt. Och när han kom igång och han fick mina vibrationer i sin fiol från mitt dragspel, då var det nära nog fulländat. Då njöt jag.
- P: Härligt!
I vilka sammanhang spelade du mest då? Var det till danser, folkdansare eller offentliga danser eller hemma i köket - eller?
- G: Jaa, det är så att jag var lärare då och...Jag tänkte på den där artikeln att ta död på all glädje med dragspelet. De flesta elever minns mig med dragspelet. Och då hade jag det i slöjdsalen ibland och vi hade rytminstrument, sandpapper och vi spelade allt

- G: möjligt, plåtar och så där, allt möjligt kunde det vara och även vid avslutningar och så'n't där.
- Där har ju dragspellet hela tiden varit med. Till och med brukar jag skriva med att jag har nog spelat på alla biograferna i hela världen. Jaa, det var så at... ja, det låter konstigt. Det kora-des en Nils Holgersson i alla länder, och då gjorde de besök på min skola, för den var ny då. Och skoldirektör Kaldén kom med de där och en del var snögda och så och en del så... Och då stod jag där med min grupp och spelade "Sjödarrail". Och det gick just som förspel till den där Nils Holgerssonfilmen, filmat från heli-kopter.
- Jag har haft det i sådana sammanhang. Sen så hade vi en dixieland-orkester på skolan då med lärare, vi var omnämnda i radio till och med.
- P: Har du varit ute, har du kunnat leva på musik någon gång?
- G: Nej då, usch då, och inte velat heller. Det har bara varit utgifter. Har du varit ute på helgerna och spelat till dans, till exempel?
- G: Ja, o ja, i samband med de där spelningarna när vi hade en dixielandorkester. Och då hade ju jag conga och så'n't där och så rytm-instrument plus att jag stod för eventuell tango och lite tjoa. Med Gunnar Johansson bland annat, som basist.
- P: Vad spelade ni då på för ställen?
- G: Jaa, vi var engagerade av många, flygklubben, KSS - Karlstads Segel-sällskap och... ja, det var i olika sammanhang. Och inte minst inom skolan då. Stora fester.
- GV: När var det här, dixieland-orkestern?
- G: Ja, det var en period på tio år ungefär, emellan... ja, vad ska jag säga, för tio år se'n. Vad blir det då, om man räknar tillbaka?
- GV: Det är så pass nyligen som för tio år se'n?
- P: Vad har du spelat på för dragspel genom åren?
- G: Det första var då ett fint men dåligt. Det heter Ladorika, mycket pärlor... och se'n kom...
- P: Vad var det för typ av spel?
- G: Pianodragspel. USA Export hette det, ett Hagströmsspel som just Nisse Lind hade och som var på ropet då och som var väldigt bra kvalitet på. Och det jag har nu, Dalilapi heter det, det står viss-erligen Remness på det, men det är affären det. Och det kostar 30 000 kronor idag och det är jag relativt nöjd med. Men en blir aldrig riktigt nöjd. Jag vet inte om ni blir det med tioler.
- P: Det är ett pianodragspel?
- G: Det är ett pianodragspel, det är det.
- P: När du spelar låtar, vad är det för typ av låtar du gillar att spe-la då?
- G: Jaa, nu är det ju så att de ödlar ju mest poisker när jag är med i

Forts. dragspel.

- G: låtsammanhang och då får man ju följa med, fastän.....Jag vet inte, jag är nog lite romantiker (sjunger början på en vals av Nils på Kul) ...Det är en från Nils på Kul, som har gjort en fin sån där liten vals uppifrån Västra Ämtervik. Annars så spelar jag, försöker jag spela allting. Nå'n perfektionist är jag inte men en vill naturligtvis spela perfekt, men ....ibland så vill jag lägga in lite fiol... så där liten drill.
- P: Ja, just det. Då kommer vi till den här frågan som du frågade oss när du kom. Vad är folkmusik för dej?
- G: Jaa, för mej. Ja, det är när biten är, om vi säger, så äkta den kan va. Det görs ju bra folkmusik idag också, vi har en som heter Olsson här, som gör väldigt bra... Och Erik Gustavsson har väl gjort bra saker innan han dog, till exempel, som jag kan räkna...
- P: Du sa ett intressant ord där: "äkta". Vad står det för?
- G: Jaa, det... Det finns dock en liten skillnad, om vi säger, på ren gammeldans, om man tar det mera... Jaa, det är svårt och... Jaa, jag kan helt enkelt inte för gränserna är svåra att dra. Men man hör, tycker jag... Jaa, att definiera det här med "äkta" är väl väldigt svårt, men.... man känner det inom sig. När jag hörde den här fina Fresk-kvartetten när dom spelade ett arr av Gunnar Hahn och så var det en äkta utav...nu kommer jag inte ihåg namnet. Men det var en polska i alla fall. Då kände jag kårar efter ryggen så här, så skönt var det. Men det är klart, då stämde alla stämmor och man hörde harmonier. Och det är något som jag som dragspelare alltid måste titta på, för de är kluriga, de där harmonierna som är, många gånger. Men de kommer inte fram om man har en singelton. Då får man tänka sig om det är moll eller dur eller vad det nu är.
- GV: Mm.
- G: Och det är det, ibland då, jag tycker det är skönt med arrangerad folkmusik, där man kan höra de där brytningarna som blir...
- P: Det blir lättare att följa med, på ett sätt.
- G: Jaa. så kan man njuta. Man tar ju till sig biten när många skiftningar kommer med.
- P: Så det här med "äkta", det har med känslan att det är bra att göra mer än att man placerar i nå't visst århundrade eller nå't sån't där för dej?
- G: Jaa, det är det, någonting som jag...Jag har faktiskt fått eloge för det av vår musiklärare på skolan, ja, nu tog han ju till, förstås, men han sa att jag var den enda dragspelare han hade hört som nyanserade. Och det är det jag tycker kommer bort mycket i folkmusiken. De kör oftast ganska så jämt. Några nyanser - för bitarna innehåller dock väldigt mycket nyanser.... Och det tycker jag, i grupp, när stora grupper spelar, då så blir det jämt. Och det är samma med dragspel, jag gillar inte dragspel "en masse" precis, för det blir för tjockt och de där fina nyanserna kommer bort.
- P: Vad tycker du är roligast när du spelar låtar på dragspel? Föredrar du att sitta med kompisarna hemma i köket och spela eller tyck-

Forts. dragspel.

P: er du det är roligare att spela till dans till exempel?

G: Jaa, det är båda delarna. Det jag tycker... jag har hört den där in-
spelningen som Erik och Gert Olsson hade för länge se'n när dom
just prata om det här med att spela till dans och där det uppstår
ett förhållande mellan dom som dansar och dom som spelar. Men det
har jag en känsla av, då är jag lite kritisk när våran grupp då
spelat. Som när vi var på Hammarö, så vänder sig nå'n om bak och
säger: "De spelar alldeles för fort". Men den som sa det, det var
han som drog upp takten.
och jag menar, många sitter där bara och spelar och bara tänker på
vad de spelar. Man måste kunna biten så mycket så att man kan pejla
in vad som sker på dansgolvet. För en bit, den är ju inte statisk,
det ska ju inte vara bara dom tankarna så (knackar en puls i bordet)
utan det beror på omständigheterna, tycker jag. Ibland spelar de
poliser för jädligt fort, här i Karlstad åtminstone. Vissa vill man
ha lite mer (knackar långsammare)... ja lite softare.

P: Vi prata ju lite grand om de här motsättningarna mellan, ja, spelmän,
blev du varse det där, första gången? Kan du dra dig till minnes nå'n
viss händelse eller är det en känsla som har smugit sig på dig, eller
.....?

G: Jag har ju märkt det där, alltså... Om det är dans - "kommer du med?"
säger de då, va. Nu har jag faktiskt folkdräkt, fastän jag vänt ur
den, men... Då går det lika bra. Men om vi säger att hemma i Bergskog-
en här är en... ja, att man ska spela folkmusik, då är det ingen som
frågar. Jag har varit med en gång, tror jag uppe i Gräsmark.

P: Så när du spelar till dans, då går det bra?

G: Då går det bra, ja.

P: Men när det ska spelas folkmusik då går det inte bra?

G: Och jag har fått hört det många gånger att dom säger att det är så
skönt när de har mej med för då hör de takten, när vi sitter, ja vi
är ända upp till en 17-18 stycken och så jag då.

Och det är ganska lustigt för att... Jag är ju över sextio år och
när jag fyllde sextio år så var jag i södra Siljan på ett sån't där
hälsöhem där... och min fru hade inte varit i Mora, så vi åkte den
vägen upp. Och där var det Musikens Dag. De stod och blåste med horn
i ett hörn av sta'n och på ett ställe, en gata, dansa de folkdans.
Och det var en fiolspelman och en dragspelar.
Då gick jag fram för att prata ve'n. Och så fråga jag: "Får ni använ-
da dragspel här?". Jaa, sa han - sa de bägge två - de vill helst ha
det, för då hör de takten bättre när de dansar. Och så kom vi in på
detta då och då sa jag det att i Värmland och neråt så är det inte
så väl sett. "Ja, härifrån och uppåt är det fritt fram" sas det. På
dalmål då, förstås.

GV: Det var från Mora och uppåt då, inte neråt...?

G: Ja, just det.

P: Men du har ju ändå spelat med de här värmlandsspelmännen längre till-
baks i tiden - riktiga fiolspelmän inom situationstecken så här -
från dom fick du inget motstånd eller...?

Forts. dragspel.

- G: Nej. Det var väl några få tillfällen just då, för då hade vi vår gammeldansorkester och spelade till dans och så var dom med oss och spela. Men de ställde ofta upp sig då i en liten klunga så här och så spela dom bara med fioler. Så det har nog varit...så, mest.
- P: Men det här med motsättningarna, det är nå't som du har upplevt på senare tid mer då.
- G: Ja, framför allt det som har sårat mig till tårar nästan, det låter drastiskt men det är det inte - det är ju det som rikstidningen då ... För där målas alltid dragspelare ut när de kommer....Det har varit många artiklar där. Det börja med att det stod att ".... så kommer det en full dragspelare och förstör alltihopa". Jag har spelat med fulla fiolspelare också, faktiskt. Men jag kan ju förstå dom, så där...men jag vill inte se dragspelet... Jag är inte numera helnykterist men jag tar sällan sprit och jag vill att folkmusik ska låta bra.
- P: Men det är under den sista tioårsperioden, eller är det längre, som du har känt av det här?
- G: Det är faktiskt det. Och så nu då, sista...Den här lilla artikeln där från 1875 där det verkligen sablas ner, dragspelet. Och jag köpte en bok här om folkmusik, vad heter den nu då...Grevelius heter han visst som har skrivit den.
- P: Måns Grevelius...
- G: Då älskar man ju att slänga in den där Hugo Alfvénska grejen "Var du än hittar ett dragspel, så släng det..."
- GV: Det är han som har sagt det...?
- G: Jaa, det är det. Och det är ju det som Gunnar Hahn då... Jag har fått ett litet brev från honom här, som ni kan gärna titta på se'n.
- P: Vad skriver han i det brevet, då?
- G: "Håller dom på med så'na där dumheter än, nu när dragspelet... det som jag önskade på 20-talet", skrev han eller vad det var - accordion då, det nya som har kommit där man kan verkligen fullödigt spela .... För basarna är väl fortfarande lite efterblivet om man jämför med pianot. Och det är ganska intressant, för Gunnar Hahn då, som är en utav landets förnämsta pianister - har varit - som har spelat... mycket solo till andra, han säger det att dragspelet har kvaliteter som inte pianot har. För man kan ju spela från pianissimo till fortissimo eller starkare. Och jag var och hörde på han professorn i Ryssland, Siminjonov, det lät från små "pickningar" som man nätt och jämt hörde till kyrkorgel som brusa. Så så'na variationer kan man .... alltså på modernare instrument, då. Men se'n skriver han det om tvåradigt, det var ju just dom som han mena, Hugo Alfvén, så skriver han det "att med lämplig litteratur" - jag tror han uttrycker sig så - "så kan även det låta bra". Och tar vi då Mats Edén och det där, han är ju förfärligt bra att spela. Ja, han hade nå'n teknik att han bara klapprade med basarna så här, så att det lät som ackompanjemang också.
- P: Vilka tycker du driver det här motståndet starkast? Varifrån möter du det här motståndet?

Forts. dragspel.

G: Jag vet inte, det...Jag har viss förståelse för konservatism, för jag tror ju inte på att man kan kliva iväg med folkmusik alltför dramatiskt och för ohämat. Men jag tror ju att de här som har det här märket på bröstet och att de är traditionsbärare, så är dom väldigt konservativa och de menar att de själva är traditionsbärare och det är det riktiga. Men jag menar att det dom tolkar en bit idag, det är ju inte sagt att den lät så för femtio år se'n eller hundra år se'n. Och det Erik nu har tolkat - han har nu gjort en livsgärning, Erik, anser jag, skrivit ner många hundra bitar, som vi har därför att han har tecknat ner dom. Men det är ju inte sagt att han har tolkat dom precis rätt. Jag tror att folkmusik ska vara lite flexibel. Men jag vet inte vem det var, men han skrev en andrastämma. Och så spela man den. Och den låter bra, allt-så, till den. Och så spelar man detta slaviskt - det är så jädrans noga med punkteringarna och det där. Sextondelen före punkterad åtondel och så vidare och så kommer det i andrastämman också. Men jag tror inte att det var så förr, om man nu ska gå tillbaks.

P: Att det var så hårt bundet eller...?

G: De som var skickliga, som Erik nu och flera, de sekundera, gjorde en andrastämma. Ibland kunde det låta bra, ibland lät det kanske inte så bra, men det var en friare musikform och det tror jag inte att de har nu. Det har inte vi i varje fall, när vi sitter där.

P: Tycker du att spelansförbundet i Värmland är speciellt konservativt eller är det liksom enskilda spelmän som du upplever som är motståndare?

G: Jag tror att det finns, utan att nämna några namn, så'n som driver denna konservatism. Jag vet dom hade en diskussion vid en halvårsstämma om vilka instrument man kunde tänkas ha till folkmusik. Och utav elbas och ståbas företrar jag ståbas ändå, eftersom den är rundare och finare - men det beror på instrumentet och den som spelar. Då kom de till dragspel. Då sa jag just det, jag använde ett förstärkt språk och sa: "Jag tycker det är faan, så jag att jag som älskar folkmusik och är uppfödd med det inte ska få spela det, därför att jag har dragspel, att det inte är så omtyckt". Ja, Stinnerbom hjälpte mig faktiskt. "Vi säger två stycken, sa han, en fiolspelare och en dragspelare som spelar lika bra. Vad är det som är folkmusik?" Svaret blev lika, att det var lika mycket... Tack, sa jag. Det minns jag att jag sa, så där. Men hela tiden har det varit så att det finns vissa som driver en viss... Och många har ju en väldigt vid syn på detta, de har ju små grupper med dragspel och så... Pappan till chefen för Värmlandsradion har ju en grupp, där har dom dragspelare.

GV: Så du tror att den här motsättningen som funnits och finns den kom-mer att upplösas så småningom?

G: Jaa, jag tror att det redan är upplöst fastän man driver då i tid-ningar en viss propaganda mot just dragspellet. Och nu såg jag ju från Gotland här, dom dansa folkdans och så hade dom syntheziser och de hade trummor och allt möjligt och då kanske vi halkar ut i för mycket åt det hållet. Så jag har en viss förståelse för att de är lite konservativa, de här som...

P: Har du nå'n klar gräns så här att "hit men inte längre?"

Forts. dragspel.

- G: Nää, det har jag inte. För om vi tar Åsa Jinder, heter hon väl, jag tycker det är bra det dom spelär. Det låter bra och kanske det suger upp ungdomar, som inte har gillat folkmusik förut att börja på att lyssna på det, om man liksom lättar lite.
- P: En så'n här grej då som Bälgaspel vid landsvägskanten till exempel. Vad står den för, hos dig?
- G: Jaa, för mej... Jag är egentligen inte så förtjust i själva,,,att dra ihopså mycket...Men det talar om vilket oändligt stort och omtyckt instrument det är. Men så har det blivit en ram nu som inte är bra. Det har blivit för stort, det har dragits folk dit som inte borde vara där, som inte har dragspel. Annars i Norge så tror jag att dragspelet står mycket.... att de har bättre grupper än vi har här, och driver sina... Och det är ju mycket norrmän där, faktiskt. Och hemskt mycket dragspelare, var för sig, så där, så tycker jag väl att det är bra...
- P: Tror du att det förstör mer än vad det....? Ser du några positiva och negativa sidor? För det är ju, trots allt, mycket folk som åker dit.
- G: Det som jag tycker är positivt, det är ju - för jag har ju varit lite involverad i det - det är ju det att man, jämsides, hela veckan har en ungdomsgrupp. Det finns ju dock rätt mycket ungdomar som spelar dragspel och de går ju på...i Arvika, till exempel, finns det ju väldigt många, en rätt stor grupp där.
- P: Kommer det fram någon bra musik tycker du? Om jag skulle åka dit, skulle jag få höra någon bra dragspelsmusik, då, enligt din uppfattning?
- G: Ja, i vissa fall finns det det. Nu är det det...Jag har ju själv varit på en kurs nu. Jag var den enda ifrån Värmland uppe i Arvika där, på Ingesund. Och det är Börje Wessman - han är väl en av fem, tror jag, riktigt utbildade accordeon- och dragspelslärare. Och där spelade vi då Peckås polsker och folkmusik. Och vi spelade även argentinsk, latinamerikansk och så, arrangerad. Och då tycker jag att dragspelet låter bra, om man är många, alltså. Och jag fick faktiskt en upplevelse där, apropå sång här då - "att dragspelet skulle ta död på det".
Jämsides med oss var en grupp med solister, de var från Danmark.... Det var en engelsk professor som var ledare för det där, och de var solister allihopa. Och när vi hade ätit middag och solen sken så hörde jag en sådan där tenorstämman, du vet, som Caruso nästan - och så ett dragspel. Och då var det en dansk solist som sjöng nå'n italiensk bit och så en av våra killar som spela dragspel. Och jag prata med honom se'n och han sa det "jag har haft en stor orkester i Italien nu", sa han, "men i mindre sammanhang hade jag bara ett dragspel, och sjöng till det".
- (Bandspelaren stängs av och bandet vändes)
- G: Att jag tycker om mitt instrument det kanske ni förstår, men jag tycker även om....Jag vill inte att dragspelet skall vara gammeltjoa bara, inte bara folkmusik heller, utan jag vill att det skall vara ett instrument vilket som helst. Och åter igen kommer jag tillbaks till Gunnar Hahn. Han har fagotten som ligger där som basen, och violinen och klarinetten och själv så spelar han dragspel.

- Forts. dragspel.
- P: Var går gränsen, för dej, mellan gammeltjoa och folkmusik?
- G: Jaa, det är när man spelar lite mer... jag höll på att säga odisciplinerat. Mer gladspej, där man bara tjoar igång, det är... då låter det inte så bra heller, kanske.
- P: Så folkmusik kräver en viss, liksom disciplin, så där...?
- G: Ja, det tycker jag verkligen att det gör. För man spelar inte gammeldans lika som folkmusik.
- P: Berätta mer om det, det är intressant.
- G: Jaa, det är lätt att säga men det är svårare att liksom lägga kött på bena där. Men... man måste vara lyhörd för det är olika karaktärer på bitarna. Som det där jag sa om polska förut att en del polsk-er ska gå fort, fortare, och en del kanske nästan lite släp... (sjunger en långsam polska). Så vill jag spela den alltså, tolkar jag den. Fastän en del kanske vill ha den fortare. Och så då med... när man... Många spelar ju jazz, och då när de spelar gammaldans, så lägger de på kanske sextackord och alla möjliga sådana där som inte hör dit, liksom. Och det får man, som jag ser det, absolut inte använda i folk-musik, som dragspelare alltså.
- G: Men du tycker det går an då när man spelar gammeldans?
- P: Neej, jag vill ha renare spel där också, på gammeldans. Men det är väldigt ofta det förekommer dragspelare....
- GV: Kan man tänka sig att man tar en låt som tillhör folkmusiktreditionen och spelar den på gammeldanssätt och då blir det gammeldans. Genom att man spelar gladare, lite slarvigare och kanske inte så ambitiöst. Jaa... vi har en hambopolske som Erik Gustavsson har gjort - nu har jag den inte riktigt i huvet, men den har vi spelat i min dragspels-klubb, då. Och det är en hambopolska och den har vi spelat som hambo.
- GV: Vilken dragspelsklubb är du med i?
- G: Solistadbalgarna. Det är "Solistaden" Karlstad, och idag skiner sola.
- P: Hur gammal är den klubben? Vet du det?
- G: Ja, den hette... Det namnet är ungefär tio år, då. Jag har väl varit med i ungefär tio år där. Men det är tungrot. Jag skriver väl alla arrangemangen och så där till dom, men det är tungrot, för de kan ju inte noter, så. Men just det här med folkmusik. Jag vet, Sven Edén hade en bit som han lärde oss, fiolspelare och jag, där han spelade före och vi efter. Och det låter jättebra, tycker jag. Så det behöves ju inte... det är väl lite traditionssätt då att föra bitar vidare. Och den spelade vi då några gånger. Noter är ju både ett hjälpmedel, det kan man ju inte komma ifrån, utan att det är så. Men det är just det där som står emellan där - lite pianissimo här och lite fortissimo där - för att få liv i musiken.
- GV: Jag skulle vilja fråga dig en sak som jag har funderat på. Har du nåt begrepp om när de här dragspelsklubbarna, som ju finns rätt myck-et i Värmland men även i andra ländskap, när började dom?

Forts. dragspel.

- G: Jaa, det tror jag inte är så förfärligt länge. Jag har själv ingen ....., för jag var inte så involverad i det där utan när jag nalkades vår klubb - det är för tio år se'n - jag visste ju inte riktigt vad det var för nå'nting. Ja, kanske en femton år så där har det väl varit som det varit klubbar.
- GV: I början på 70-talet?! Fanns det inte före dess?
- G: Nej, inte vad jag minns! Kanske att de har samlats några så där då och då.
Jag anser att de där klubbarna har en väldigt stor social funktion. Om vi tar de här små "Henrikarna" vi har, som har accordion. Den ena är tio år och var med på junior-SM och den äldsta är 92 år och spelar tvåradigt. Och alla ska samsas i den här klubben. Och så gör vi små resor. Vi spelar på... långvårdar och så där. Sist var vi i Väse. Så det har en viss funktion det här också då, för alla som tycker om det här instrumentet.
- P: Är den större, tycker du, den sociala funktionen, ännu mer musik som kommer ur en dragspelsklubb, till exempel.
- G: Ja, ska jag vara ärlig, så är den det. Själv ska jag, eftersom jag kommer från den kursen, försöka driva att vi spelar lite arrangerad musik som ska, förhoppningsvis, låta bra. Med en fyra, fem stämmor. Nu finns det ju basdragspel också och så där...
- P: Men den kräver ett annat sätt att spela. Den där måste man nästan arrangera och verkligen...
- G: Ja, det får man vara noga.... och det är då det låter bra när allt stämmer så bra det kan.
- P: Vi pratade om dragspel mot, vad ska jag säga, spelmansrörelsen och så'nt där. Finns det samma saker inom dragspelsrörelsen? Du har ju dom här Frosini-gubbarna, som spelar snabbt och fort och så har du Mats Edén, som spelar på sitt lilla dragspel, så här.
- G: Ja, visst finns det det. Det finns ju hela den spänningen, då. Så att, vi säger att nå'n sätter igång med en modern.... vi har dock så'na som spelar rätt bra. Då går de andra ut. För vi har flera rum. Vi är i samma lokal, faktiskt, som Karlstads Spelmansgille. Vi spelar på tisdag och dom på onsdag.
- P: Det finns ett slags renlärighet, kan man säga då, även inom dragspels .....
- G: Ja! En elev till mig, som är väldigt duktig - han är inte gammal, han har just gjort lumpen - han har Jularbo (ska visa genom att sjunga) "bamparabampa-pah", ja, det där som jag inte är så förtjust i. Men han använder det ofta, även när vi spelar arrangerat. Så man får försöka att tämja'n lite grand. Så man har olika idoler, då - olika linjer. En del spelar bara jazz, modernt. Ja, är dom skickliga, Lill-Arne Söderberg till exempel, han är rätt bra, tycker jag, och flera, Columbus ifrån Norrland och de där, de kan spela jazz på dragspel så att det låter bra.

(Intervjun avslutas)

Anteckningar från en intervju med Georg Dahlgren, dragspelar, dragspelsamlare m.m.

Informant: Georg Dahlgren
Född: 1917-08-06, Rämmens församling.
Adress: Villavägen 29, 683 00 Hagfors.
Intervjuare: Per Gudmundsson, Gunnar Valkare.
Plats: Hemma hos Georg.
Tid: 1987-09-17.

Intervjusituation

Intervjun gjordes i Georgs hem, runt bordet i finrummet. Rummet var fullt av musikinstrument och blommor som hans fru hade tagit in från altanen för natfrostens skull.
Han var mycket välvilligt inställd och berättade gärna. Vid intervjuens slut (efter 60 min.) sa han: "det här var ju bara början".
Efter intervjun visade Georg något av sina samlingar, bl.a arbetsrummet i källaren. Hans hem är fullt av musikinstrument, främst dragspel, ungefär 135 stycken. Dessutom har han en stor samling grammofoonskivor, stenkakor. Den är så stor att han har varit tvungen att förstärka bjälklaget i garderobsgolvet.

Frågeställningar

Vår strävan var att så långt som möjligt utgå från samma frågeställningar som i intervjun med Gunnar Svensson, d v s:

- * Social bakgrund
- * Musikalisk uppväxtmiljö
- * Förhållningssätt till musiken

- a. Musikaliska verksamhetsfält
- b. Relationer till spelansrörelsen/folkmusiken
- c. Estetiska värderingar

Sammanfattning och kommentarer

Georg Dahlgren föddes i ett litet "magert" torp under Billierud 1917. Fadern var först sågverksarbetare vid Rämmens sågverk. Efter en politisk facklig konflikt, som löstes genom att arbetsgivaren rev sägen, eller möjligen tidigare började fadern att arbeta i skogen. Fadern hade, innan han gifte sig, varit "någon form av logdanscharör" och spelat magdeburgerspel. Vid giftermålet fick han avsvärja sig dragspel och kortlek.
Han höll löftet hela livet, vilket Georg uttrycker sin stora beundran för. Modern, som var religiöst orienterad, fick utföra ett hårt arbete och "måste vara tusenkonstnär"....kunnat allt, karda, spinna, sticka strumpor och tröjor åt ungar....allt".

Forts. dragspel.

Det var fem syskon hemma samt en syster som lämnades bort som liten i samband med att modern var konvalescent efter en olyckshändelse. Georg fick tidigt börja arbeta i skogen, vid 10-11 års ålder. Han genomgick emellertid så småningom fyraårig yrkesskola och fick, genom att militären genom hantverksföreningen kunde ta reda på yrkesutbildat folk, erbjudande om arbete på en flygplansfabrik i Norrköping under 2:dra världskriget. Fabriken flyttade sedermera till Halmstad. Efter kriget gjordes där kanoter.

Kommentar

Georg uttrycker under intervjun att moderna människor som intervjuarna inte kan förstå hur livet gestaltade sig för skogsarbetare och deras familjer på den tiden han växte upp. Han uttrycker både en identitet som fattig skogsarbetarunge och en stolthet över skogsfolkets karaktär med en inneboende motsättning till "hemmansägarsöner" och självägande bönder i jordbruksbygderna. Det förefaller som om han utmärkt sig som en skicklig arbetare, för han fick ansvarsfulla och självständiga uppgifter.

Den första kontakten med musik var faderns sång, han sjöng "för jämnan", i tid och otid. Det fanns också en morbror, som hade orgel och som spelade gitarr och cittra. Där var barnen ofta och "gnällde på fioler" och morbrodern försökte förmedla "nåra grunder, så gått det nu gick. Den äldre brodern, Valfrid, bröt mot förbudet mot dragspel och kortlekar. Han köpte ett dragspel och sa: "det där ska vi inte prata om, men dragspelet är mitt och jag ska ha t". Därför låg dragspelet uppe på skåpet medan däremot kortlekarna "försvann". Moderns religiositet kan skönjas bakom det här förhållandet. Men hon tog ändå ner spelet för att småungarna skulle få prova medan storebror var borta.

Så småningom blev lillebror Georg duktigare än storebror, varvid denne tappade lusten att spela. I huset kom så småningom också en orgel. (Det framgår inte av intervjun men den måste ha varit en av förutsättningarna för att Georg så småningom kunde ta pianolektioner).

Den typ av musik han först mötte var mest "romantiska" skillingtryck, som t.ex "Kors på Idas grav" och Elvira Madigan".

De tidigaste musikaliska influenserna kom alltså i första hand från fadern, därefter från morbrodern. Sedan nämner Georg "dom där som kom utifrån militärtjänst och hade nya bitar med sig hem....på nåt annat sätt kom det inte nya bitar till skogen".

En grammofon kom, genom den äldre brodern, in i huset. Med "dragspel och sånt, det var de enkla bitarna, bondkomiker som sjöng...och så var det väl någon Hultmans 'solskenssånger'. Radions (kristallmottagarens) inträde i hemmet var också en händelse.

Men med grammofonen (en resegrammofon, köpt på avbetalning) följde några skivor, och däribland fanns Ouvertyren till "Poeten och bonden".

Det framskymtar hos Georg en känsla av att han var en särilng. Kontakten med andra musikformer än de vanliga i skogen öppnade en ny värld för honom. I "Poeten och bonden" tyckte han sig just uppleva en dialog mellan dessa två världar. Han kom ju också ut i världen, fick yrkesutbildning och sökte sig till en helt annan sorts musik: (med syftning på bl a Beethoven) ... har "äkt vägar för att dom där... vi hade en man, min fru och jag, för då i ungdomen... För hon rycktes med av det där hon också, att vi gick på alla möjliga såna där saker. Men samtidigt finns det en stor stolthet över hans "kärva ursprung. Fioler fanns det inte många i skogen. "Det var några enstaka fioler, men det slog inte". De tillhörde mera de självägande böndernas kultur och var därför vanligare ner i Alvdalen med dess jordbruksbyggd. Vad gäller den nuvarande kontakten med fiolspelmän, så tycker Georg att det är roligt att spela med dem, men han uppfattar det så att fiolspelmännen inte är så förtjusta i dragspel. Det finns grundläggande olikheter i repertoaren, typiska dragspels- låter är inget för fiolspelmän och fiolåtlarna är för tillkränglade för dragspelet.

Kommentar

Mötet med den beskriver Georg mycket ingående, "...det var en tysk skiva av "Poeten och bonden"...och det var grunden till allt mitt musikkännande... Och en fick jag mycket ovet för att...jag fick inte spela den när de andra var inne, för det var 'oväsen'. Den där skivan skulle egentligen slås sönder... Det var ingen annan som spela den där mer än jag, så jag fick ha den i fred. Där fick jag en annan vision av ... att det behövde inte vara Kalle Juliarbo eller Hulmans 'Soliken på kullens topp', det fanns något mer bakom... En unge som sitter i trans över gammelfonnskiva. Det är ju ett mycket onormalt beteende. I den miljon kolosal onormalt. Jag fattar inte själv, men jag är tacksam mot Poeten och bonden. Den öppnade vägen till något nytt." Georg kunde inte toika den tyska skivtiteln utan måste gå till skolfröken och fråga vad den betydde. Nästa avgörande impuls i hans utveckling kom från en pensionerad musiklärarinna från Karlstad, fru Palmgren ("en som hade englavingar"). Hon tog sig an den ungefär sjuttonårige "skogsarbetarungen" och gav honom gratis lektioner och försökte "få den på den väg hon trodde var rätt". Det blev Anjous pianoskola, små stycken av stora mästare mm. Här väcktes ett intresse för en annan musik. Som en av sina favoriter nämner Georg en gammal inspelning av Beethovens Pastoralsymfoni. Längre fram i livet har Georg försökt lära sig spela andra instrument, men med sin något ironiskt (?) överdrivna anspråkslöshet menar han att det inte lyckats. Han beskriver sig som musikalisk mångsysslare. "Dom har sina poänger, all musik": Han uppmuntrar också barn och lånar ut sina instrument till de "ungar" som inte får några av sina föräldrar. Han ser detta som ett återgåldande av det han fick av fru Palmgren.

forts, dragspel

forts, dragspel

Kommentar

Här skymtar åter fram den starka identiteten som skogsarbetarunge och stoltheten över ursprunget. "I dom enkla kretsar som vi barn och ungdomar rörde oss med, där var dragspelet toppen"...i våra fattiga kvarter, om jag säger...så var dragspelet allemans musik." Han beskriver visserligen dragspelets begränsningar men han har samlat dragspel, reparerat dragspel, undervisat i dragspel och propagerat för dragspel hela sitt liv och dessutom lärt sig traktera alla sorters spel.

Georg var, tillsammans med Signe Gustavsson, initiativtagare till festivalen i Ransäter "Bälgspel vid landsvägskanten". Det var i samband med att en rad dragspelsklubbar organiserades eller reorganiserades på slutet av 1960-talet.

Äldre dragspelsklubbar och organisationer såsom Bälgien och Accordeon club (ingen av dem med egentlig regional anknytning) väcktes till liv på nytt. Man kallade sig "Dragspelets vänner". Många var från västra Bergslagen men även från Stockholm. Så småningom splittrades klubben. Signe Gustavsson tog med sig "eliten" och de kom så småningom att kalla sig "Pionjärklubben". Långa resor gjorde att spelare från Kritinehamn och andra ställen bildade egna klubbar. Så småningom delade sig återstoden i två fraktioner, "Dragspelets vänner" och "Accordeon Club".

Festivalen i Ransäter utvecklades så småningom till en mycket stor tillställning med en vidlyftig ekonomi och det uppstod motsättningar, "... efter att vi kollapsat i Ransäter (1978) så var det några som slog sig i lag, en fyra, fem klubbar, som inte ville ha med oss att göra. Och så småningom övertog dom och kalla sig "Värmlands dragspelsklubbers Förbund". Kvar finns dock "Dragspelets vänner", som består av "sjundeklassmusikanterna", 23 aktiva och inte aktiva medlemmar. Georg är vice ordförande i klubben.

Kommentar

Det är tydligt att den uppblommande dragspelaktiviteten under 60-talets slut inte hade någon regional anknytning. Just till Värmland. Stockholmare var med och folk från Bergslagen och Örebro. Accordeon Club liksom Bälgien är organisationer utan regional begränsning. Det framgår inte av intervjun om en motsvarande uppblomstring skedde i andra delar av Sverige vid samma tid. Det kan tyckas egendomligt om händelserna i Värmland skulle vara isolerade. Om de är det, är denna blomstring ett resultat av kombinationen av några drivande personligheter? Eller är uppblomstringen ett led i en landsomfattande "dragspelsrevival" som i sin tur kan kopplas till, eller ses som ett parallellfenomen till folkmusikrörelsen?

DRAGSPEL

Intervju med Georg Dahlgren.

Informant: Georg Dahlgren
Född: 1917-08-06, Rämmens församling
Adress: Villavägen 29, 683 00 Hagfors
Intervjuare: Per Gudmundsson, Gunnar Valkare
Plats: Hemma hos Georg
Dat: 1987-09-17
Längd: 60

P: Ja, nu är vi hemma hos Georg Dahlgren i Hagfors, och det är Per Gudmundsson och Gunnar Valkare som skall prata lite med Georg här. Och det är den 17 september 1987. Då kan du väl börja Georg, och ta dina födelsedata och adress och lite sant där.

Inf: Jag är född 1917, den 6 augusti i Rämmens församling, Värmlands län, och växte upp i ett skogstorp och sen så småningom efter utbildning så hamnade jag på olika jobb ute i Sverige här. Vi var bland annat under kriget, så gjorde vi flygmaskiner i Norrköping på aktiebolaget Flyplan. Vi gjorde tvåsitsiga Kranich. Det var ett intressant arbete. Då hade vi innan dess fått igång en fyraårig yrkesskola så att dom här militär-gubbarna dom hade naturligtvis varit uppe på hantverkarföreningen och ta git reda på i Sverige vilka som hade den kompetensen. Och dom plöcka dom ihop till Norrköping till...och så gjorde vi flygmaskiner där, tvåsitsiga övningsplan. Dom gick nog inte till Sverige allihop, för det sprang gubbar där i både nazistuniformer och engelska uniformer.

G: Kranich, det var dom här långa---, långa vingarna va. Som en storck...

Inf. Som en mäs...

G: Just det!

Inf: Kranich var den, han såg ut som en mäs.

G: Ja, jag vet de, just det, lång som liksom, långa landningsstäl.

Inf: Den var väldigt bra, sa dom.

P. Hemma hos dig i..., det var ett torp du var uppvuxen i...alltså, hur var det, spela dina föräldrar, spela och sjöng dom någonting hemma?

Inf: Nej, sjöng gjorde min far för jätman, i tid och otid, men min mor hon hade väl som torparhustru, så hade hon annat och tänka på. Det var att jobba det mesta av dygnets timmar.

Hur mycket djur hade ni då?

Inf: Det var inte så många, men det blev ett magert torp. Och den kvinnliga parten i synnerhet, den måste vara tusenkonstnär. Den ska kunna allt, karda, spinna, sticka strumpor och tröjor åt ungar....allt.

P: Var det torp under nån?

Inf: Det var under Billerud.

forts, dragspel

P: Ja, just det.

Inf: Ja, han jobbade förut på sågverket vid Rämnen. Det var ett sågverk där. Det kan ni aldrig leta reda på.

P: Nehej, det är helt dolt nu?

Inf: Det är helt dolt av sly, uppväxt skog. Men det var ett av Värmlands ..., ja, det förmodligen var Värmlands största och bästa sågverk. Men dom kom i nå'n politisk konflikt med arbetsgivarna, Billeruds aktieägare. Det var politik i det hela och dom slog näven i bordet nere i Säffle och sa att vi river Rämnen. Och det gjorde dom, pappersmassfabriken vid Liljendal och Oforsen, alltihop, hela industriområdet är bara urskog. Endast vi som är uppfödda me't hittar tomterna. Och jag minns, jag var med själv när dom fällde skorstenen på ångsågen vid Rämnen. Då gick jag på yrkesskola, 1935.

P: Hemma hos dig så var det, det var småbruk och din pappa jobbade...

Inf: Han jobbade i skogen.

P: I skogen och på sågen där?

Inf: På sågen, där slutade han.

P: Ja, just ja. Hur länge var han sågverksarbetare?

Inf: Det var före min tid, men det var en lång följd av år. Dom drog ner folk, han var från Norrland. Han var född i Dalby men han kom via Härjedalen ner. Och dom drog ner folket till industrierna. Det blev en sån där främlingslegion vid var-enda industri.

P: Så när du växte upp så jobba pappa i skogen mest.

Inf: Det var skogsarbete mest.

P: Och du var med honom ganska tidigt eller?

Inf: Ja, ungarna, till att börja med så gick vi till dom med varm mat om dom var i närheten. Min syster och jag var det väl som var springpojkar.

P: Hur många syskon var ni?

Inf: Vi var, ja vad var vi? vi var fem stycken. Och...

P: Hur många var pojkar och hur många var...

Inf: Det var bara storebror, en som hade och dom andra var flickor.

P: Som var yngre?

Inf: Ja, men en flicka hade vi på sidan om så att säga för att vid olycksfall... min mor bröt armen och sån't där, så tog en morbror hand om en, sådär. Men hemma, ja du menar ju mitt barndomshem...

P: Ja, precis.

- Inf: Ja, så var det tre flickor och så var det två pojkar.
P: Hur gammal var du när du fick börja arbeta i skogen då?
Inf: Ja, det var samtidigt med skolan, tio, elva år, så var vi med och hjälpte till och barka gran. Var det vetligt väder så gick det ju men, har du provat nå'n gång att barka kall tall?
P: Nej du, det har jag inte gjort.
Inf: Gör det nå'n gång.
P: Ja, jag ska göra det få se vad som händer.
Inf: Det är nå'nting otroligt!
G: Är den hård då eller?
Inf: Ja den lossnar inte. Det är som att köra is.....is....., det är mycket svårt.
P: Flottade ni nå'nting också eller, jobbade med flotning eller...?
Inf: Nej, inte där. Det enda där som dom hade med virkestransporter att göra så var det väl tumning och märkning av virket på vårarna och lastning på järnvägsvagnar vid Rämmens station.
P: Drog fram med häst då...
Inf: Ja.
P: Kommer du ihåg nå'nting utav...Vi kan börja med musiken hemma hos dig. Din pappa sjöng. Kommer du ihåg vad det var för visor han sjöng då?
Inf: Det var det som vi kallar för romantiska skillingtryck, han var romantiker.
P: Kommer du ihåg några namn på dom här visorna?
Inf: Ja det...Jag skulle försöka mig på SKAPS visarkiv men jag kommer aldrig tillrätta med dom, för att jag har bara några lösryckta strofer, dom där vanliga om en fågel satt i en topp och jägarn kom och sköt honom och såna där grejer och Elvira Madigan, och jag vet inte vad det var allt.
P: Hade han någon visbok eller nåt så'n't där?
Inf: Nej.
P: Utan han hade allt i skallen alltså.
Inf: Det var inplanterat, och så hade jag en morbror som var musikanter. På morssidan, pojkarne där, dom spela och sjöng.
P: Vad spelade morbror då?

forts, dragspel

forts, dragspel

- Inf: Han hade orgel, och så spelade han gitarr, och så till nå`n sång så hade han cittra. Och vi var, som småungar så var vi hemma hos honom jämt och gnällde på fioler och...det hade han, och vi... han försökte lära oss nå grunder, så gott det nu gick.
- G: Det här med orgel och gitarr, var det nå`n andlig sång...liksom det en väckelsetradition?
- Inf: Det var inte väckelse, det var vad vi skulle kalla för romantiska skillingtryck, det var det, typ "Kors på Idas grav".
- P: Musiken i skogen då när du börja jobba, kommer du ihåg nå`nting ifrån det, att man musicerade på nått sätt? Bodde ni ute nå`nting i nå bolagskojor eller nå`nting, eller åkte ni hem på kvällarna?
- Inf: Nja, Det hände väl när jag mera som halvvuxen, så var vi väl borta på nå`t ställe, men oftast så var vi inte längre undan att vi kom hem till kvällarna.
- P: Men när ni bodde ute, var det nå`n som spela och sjöng då?
- Inf: Nja, det var dåligt för att det här, det fattar inte ni som är unga moderna människor, men det var så pass hårda tider och vi gjorde sådana arbetsdagar, så vi var trötta. Och var det nått särskilt, lördag och söndag så kom det fram nåt dragspel och då kom det dom här vanliga slagern för dagen.
- P: Vad var det för bitar, kommer du ihåg...?
- Inf: Ja, va ska jag ta i, om jag säger 1930 års melodier, dom kan ni allihop dom där. Ernst Rolf och "Siste man på skansen", "Flygarevalsen" och såna där. Det var dom som gick.
- P: Vad var det för dragspel som gällde då i dom sammanhangen?
- Inf: Då när du tala om timmerhuggarlägret, då var det min bror och jag som hade ett bolagsödeställe som vi fick vara på, hänvisade. Det var förmodligen trettiotvå. Då var jag femton år. Då hade vi ett stort spel, jag kommer ihåg ett, vitt HB. det var ju en utopi, för ett sån`t skulle man ju aldrig få råd att köpa.
- P: Nej, det var ett knappdragspel...?
- Inf: Det var ett knappdragspel, ett jättestort vitt som en av hemmans-sönerna däruppe i skogen hade råd och köpt sig.
- P: Det var det du mena med att det var en utopi, att det var så dyrt så att det...
- Inf: Ja, det kostade flera hundra.
- P: Ja. Fick ni låna det då av den här...
- Inf: Nej, det var han som var där och spela.

P: Jaha, ja ja.

Inf: Han kom och spela och hade sig och sjöng, och då hade vi väl skoigt. Sen var det väl en annan kategori mänskör på samma ställe. För dom var det väl kortliken bara. Det var bara att jama med på poker och tjuett. Det var enkla rutiner.

P: Du spelar själv dragspel?

Inf: Ja, min bror, äldre bror Valfrid, han hade, han hade musikintresse på det viset att han hade ett spel. Och det var den gamla vanliga visan att högt uppe på ett skap hade han det så att ingen, inte Gerda och jag, smångarna, skulle kunna röra det va. Men det var det vanliga att du att när han var borta såddär så plocka mamma ner spilet. Och pådet viset lärde vi oss. Och sen när, jag höll på och säga utan, så det inte låter illa, när jag spela bättre än han så då blev han sur, då blev det jag som fick spela.

P: Hur gammal var du när du börja spela?

Inf: Ja, vad kunde jag va? Atta, tie är.

P: Vad var det för...spelade du mest hemma då alltså?

Inf: Det var tvåradigt, ett rött kommer jag ihåg, det var rött och vackert och det var vackra beslag på det där. Han var så rädd om det.

P: Vad var det för låtar du började med?

Inf: Det var schlagerna som morbror Axel i synnerhet inplanterade. Och dom där som utifrån militärtjänst och hade nya bitar med sig hem. Det var, för på nåt annat sätt kom det inte melodier till skogen. Men när vi fick så småningom gång på radiosändningarna, då var det högtid.

P: När var det?

Inf: Ja, det var väl nånstans mellan tjugofem och tretti. Vi satt med hörur.

P: Kristallimotagare...

Inf: Och så kristallinal. Har du sett en sån där?

P: Ja.

Inf: Man sitter och sticker på en stenbit och plötsligt får man ljud. Det var ju ganska klurigt tyckte vi då.

G: Grammofon hör du du...

Inf: Det hade vi, trättgrammofon.

G: Ni hade det, hade ni det hemma?

Inf: Ja, den hade vi och en hög med stenkakor.

forts, dragspel

forts, dragspel

G: Vet du vad det var för musik på dom, minns du det?

Inf: Det var gamla, dragspel och sång, det var dom enkla bitarna; bondkomiker som sjöng och dragspelare som spelade på den tidens spel och så var det väl någon Hultmans "Solskenssånger".

P: Vad hade ni för favoriter, Andrew Walter, Olle Johnny eller...

Inf: Det var långt före...

P: Det var långt före den tiden...

Inf: Långt före Andrew Walter.

P: Det var norskarna, norrmännen var duktiga...

G: Julabo, var inte han igång då?

Inf: Karl Eriksson och Jularbo Kalle, jo. Karl Karlsson hette han, Jularbo. Karl Karlsson stod det på skivorna kommer jag ihåg. Det var jag som var maskinist som var minst. Det skulle vevas och bytas stift och sån't där, och det var ju nånting då, så då satt dom andra och lyssnade och grannar kom också och tittade på det där mästerverket. En trattgrammofon, det var ju nåt märkvärdigt då. Jag har en oppepå och den var inköpt 1915, den är två år äldre än jag.

G: Får jag fråga, var det din pappa som köpte den grammofonen?

Inf: Nej det var min bror, när han, för han var mycket äldre än jag. Och min pappa, han hade spelat magdeburgerspel som ung, och vart vad jag kan förstå som gammal nu, så var han någon form utav logdanschärmör. och det betydde att när han gifte sig med min mor, då fick han det ultimatumet att kortleken och dragspelet, dom fick inte förekomma. Och tänk den karl'n, jag har den största beundran för honom. Inte en kortlek, och dragspelet var förbjudet ända till dess att vi blev stora. Och Valfrid, min bror sa att det där ska vi inte prat nå om, men dragspelet är mitt och jag ska ha't. Och stod det uppgift mot uppgift. Kortleken, den fanns inte. Storebror hade kortlek och jag hade den där och satt och plockade med, men tänk dom där kortlekarna kom bort, och det är ingen som har sett dom. Dom sa inte att man inte fick. Det var bara det att kortlekarna försvann av nå'n underlig anledning och jag gissar att det var min mor som trolla bort dom. Dom åkte i spisen.

P: Var hon religiös din mor?

Inf: Hon satt och muttrade över bibeln på söndagarna men's maten kokade. (Försöker härma hur det lät)...hon satt så där mest, och det där det hade vi väl kanske lite spektakel över mina småsyskon och jag för att när vi gick i skolan så lärde vi oss ju att vi skulle läsa tyst va. Hon hade lärt sig katekesen att det skulle läsas högt.

P: När du var ute och spela, började du ute och spela till dans då eller hur använde du dragspelet när du blev lite äldre?

forts, dragospel

Inf: I och med det att man, jag blev vuxen och fick ett dragspel själv, så då skulle det ju vara med på logar och på kamrat-sammanskomster. Det var ju självskrivet.

P: Fick dragspellet vara med i några finare sammanhang, på bröllop eller bjudningsdanser.

Inf: På bjudningsdanserna var det ju självskrivet, där inte trätt-grammofonen eller resogrammofonen var med. Det var ju dom som va så, som bytas vi ve om då, att spela med grammofonen en stund då, och dragspellet en stund då.

P: Hur var det med fiolspelmännen då?

Inf: Det fanns såna men i Råmmen med omnejd så var det sällan några som spelade fiol.

P: Det fanns för få fiolspelmäna då?

Inf: Det fanns fiolier, men det var väl nå'n trend att det var inte inne just i skogsarbetarhemmen. Det skulle vara dragspel.

P: Dom som spelade fiol, vad tror du dom kom ifrån då?

Inf: Ja det var samma sorts folk, det var väl några stycken. Jag hade en kusin som spelade fiol. Han spelade i dansband han. Då var dom trio, som hette Kalle Gustafsson. Han var, som dom, ganska avan-cerad då, men annars det här som vi tänker oss Dalarna-och den fiolmentalitet den fanns inte - på andra sidan gränsen.

G: Längre ner i Älvdalen här, nere i jordbrukksbyggderna mera då, fanns det mera fiol där?

Inf: Ja, här efter älven fanns det fiolier, men inte i skogen. Det var några enstaka fiolier, men det slog inte.

P: Fick du höra nå'n gång utav nå'n fiolspelman eller utav nå'n annan att det här med dragspel inte var fint. Är det nå'n som sagt det till dig?

Inf: Nej, i dom enkla kretsarna som vi barn och ungdomar rörde oss med, där var dragspellet toppen. Vi hade tvåradigt, pojkar bort på skogen här, som Arvid och Ivan Nilsson vid Flåsjön-Jag vet inte om ni har med dom här förut i beskrivningarna - som var särskilt styva på det där. Det var många, mycket folk i Gustava som spelade dragspel, enradigt och tvåradigt. Lärarinnan som mina syskon hade-men jag klara mig ifrån henne, hon var elak-mina äldre syskon hade, den spelade magdeburgerspel. Sat ensam i en skola i Råmsberg, en ensam dam med ett magdeburgerspel. Det var hennes enda...skolorgel fanns det ett.

P: Så hon, ja, men hon använde hellre magdeburgerspellet...

Inf: Hon spela nog sällan på orgeln, än hon satt och spelade... Hon var nerifrån Stenevad i Bohuslän och hon spela...Jag kommer ihåg dom sjöng efter bohusslänska fiskarvalsen och det var hembygdstoner.

P: Vad hette hon, kommer du ihåg det?

forts, dragspel

- Inf: Hon hette Hagström.
- P: Kommer du ihåg vad hon hette i förnamn?
- Inf: Ja det kommer jag ihåg, men...det...
- P: Det kan vi kolla senare kanske, eller återkomma till.
- Inf: Hon hette fröken Hagström, och hon hette nått annat...för min sorasyster var hennes...Vera Adina, hon var hennes gunstling, så att dom korresponderade hela hennes liv. Så kom det nått ett par tre brev om året som dom skrev till varandra, hon skolungen ifrån skogen och sen hon var pensionerad då flytta hon ner till Stenaved tror jag det heter, Bohuslän.
- P: Hade du henne som lärarinna?
- Inf: Nej, jag hade tur?
- P: Just ja, hon var sträng.
- Inf: Hon var hårdhänt emot pojkar.
- G: Emot pojkar?
- Inf: Ja, och flickorna dom ömma hon för.
- P: Du berättade om radion när den kom här. Vad var det ni lyssnade till helst hemma hos er?
- Inf: Det var naturligtvis det som kallas för gammal dansmusik. Och favoriterna var Egerstams danskapell, senare Egerstams orkester, hette det sen. Dom spelade från Stockholm - Motala. Egerstam var troligen skåning.
- G: Och det var gammaldans kan man säga då?
- Inf: Det var gammaldans.
- P: Hur reagerade ni på...hur tyckte ni att det var när dom spelade klassisk musik, grammofontimmen och såna här saker.
- Inf: Jag var en särpling. Jag var en särpling på detta för att min vackraste skiva jag hade, den var en tysk skiva av "Poeten och bonden", overtyren och det var grunden till allt mitt musikkännande. Visst var dom roliga dom här som sprätte på dansgolvet, men skulle det vara nånting, och sen hade vi dom där Oskar Alfons och dom där, på grammofonskivor, som sjöng allvaliga saker, mer seriösa.
- P: Kan du berätta mer om det här. Det är intressant.
- Inf: Poeten och bonden, den fick vi av misstag.
- P: Jaha.

forts, dragspel

Inf: Och den fick jag mycket ovet för, för att den...dom andra... jag fick inte spela den när dom andra var inne, för "det var oväsen". Den där skivan skulle egentligen slås sönder. Min bror köpte en resegrammofon på ett avbetalningskontrakt, för det var ju det enda som var då. Och med den följde det då en fem sex skivor. Grammofon och fem, sex skivor till exempel, och i den låg den där. Det var ingen annan som spelade den där mer än jag, så jag fick ha den ifred. Men den var...Det var...Och jag har jagat han i Västervik.

G: Skivsamla'n ja.

Inf: Ja, Lars Gunnar...Lars Göran Frisk. Och en i Vetlanda, och så Sigge Eriksson i Västervik, om att dom skulle ha...nej den skivan fanns inte. Jag minns henne så väl, precis. Jag har nu - vad ska jag säga så jag inte lurar - men jag vet inte om jag har fem eller tio inspelningar av Poeten och bonden som ligger här va, som vuxen, olika framföranden, ifrån dragspel med Toralf Tollförsen och Ragnar Sundkvist också, en gammal ifrån 1913.

P: Vilka var det som spelade på ursprungsskivan, den som du fick? Inf: Det stod på utrikiska då "Mit seinem äkta Stradivarus"

G: Nå'n fiolspelare.

Inf: Ja.

P: Du sa at...grunden för ditt musiklyssnande, berättat om det. Inf: Där fick jag en annan version av, att det behövde inte vara Kalle Jularbo eller Hultmans "Solsken på kullens topp", Det fanns någonting mer, bortom.

P: Så det var liksom en ny värld som öppnade sig för dig, kan man säga. Inf: Jag fäta ingenting av ett till att börja med, men så småningom så, av nå'n anledning så fångas jag av denna skiva. Och jag är sjutti nu och jag ska jag i några år till, men jag skall ha den tillbaka och höra hur den låter i mina gamla öron idag.

P: Kommer du ihåg hur...Vad fick du för föreställning när du hörde det här? Hur såg den här nya världen ut som öppnade sig när du hörde det där.

Inf: Ja, inget annat än det skulle kunna vara en dialog mellan en Poet och en bonde, för att eftersom den hette poeten och bonden. Det var ett väldigt bråk om just...innan jag fick reda på vad det var, jag måste gå till lärarinnan. Det stod dikter om paur(?; knappt hörbart), nåt sant där på den. Och det visste jag ju inte vad det var. Men det måste betyda nå'nting. Och då talade hon om att det var en poet och en bonde. Och då fick jag ju dom visionerna att dom där hade diskussioner med varann, att det var två olika livsstilar som åkte ihop.

P: Det var lite grand så för dig också, kan man säga, att det var två olika livsstilar som möttes...med musiken du hade hemma och musiken du hörde på grammofon där då.

forts, dragspel

- Inf: Om jag vevade fram en bondkomiker som sjöng om Chicago som en stad så stor och fin, med Olle i Skratthult eller nå't sån't där, eller Ernst Rolf som sjöng...och så plötsligt mitt i en annan värld, där låg det en fiolskiva med övervägande stråkar. Utom på ett väldigt dundrande som är i mitten på den, och den har form av åskväder, men i övrigt...
- G: Nån sorts potpurri då på nåt sätt, är den skivan eller...
- Inf: Nej, poeten och bonden är en overtyr på...
- G: Overtyr ja, overtyren till poeten och bonden.
- Inf: Och då har dom tagit ihop det som...det är många som har...Det var inträdesskivan.
- P: Till vaddå?
- Inf: Till musiken.
- P: Till musiken...ja...ja...
- Inf: Och sen så, när jag blev större, då träffade jag på en som hade änglavingar och som förde mig in bättre i musiken. Och hon hette fru Palmgren och var musiklärarinna ifrån Karlstad och var pensionerad och flytta till ett torp med sjöutsikt vid Rämnen för att få sitt otium. Hon och hennes man skulle liksom ta dom sista dagarna där i lugn och ro. Och där kommer en skogsarbetarunge i tjocka pjäxor och klampar in i hennes fina hem och så får hon sätta sig vid pianot. Och hon försöker...hon lär mig. Hon ordnade en annan lärarinna som hon kontaktade, så jag fick Anjous pianoskola, Och den kostade sju eller tio kronor och det var ju en förmögenhet, den hade ju inte jag, och jag fick den gratis.
- P: Hur gammal var du när du började spela piano?
- Inf: Ja, vad kunde jag va, ja nog, vad skall jag ta i...sjutton och sjutton ...tretiofyra...jag var nog en sjutton...jag var var nog sjutton år när jag fick pianolektionerna.
- P: Vad tror du det var för nå'nting det här...i den här musiken du hörde som gjorde att du fick den här starka känslan av att det här är musiken.
- Inf: Vi hade musik allihop, på sitt sätt. Min far sjöng som jag sa, min morbror, hos honom var vi flera kvällar i veckan och spelade och sjöng.
- P: Men det var ju en annan sorts...
- Inf: Det var en annan sort, ja.
- P: Men vad var det här nya du fick höra som gick så starkt in i dig?
- Inf: Det går inte att förklara. Den skivan...min syster satte sig på den som vuxen, och det var mitt fel. Jag la den opepå en mjuk säng, och dom hölls och hyssa och hade nån lek och knuffa så hon flög in på den där sängen.

forts, dragspel

P: Hur kände du när du lyssna på den där. Kommer du ihåg hur...

Inf: Ja, vad ska man beskriva. En unge som sitter i trans över en grammofoonskiva. Det är ju mycket onormalt betående. I den miljön kolossalt onormalt. Jag fattar et inte själv... Men jag är tacksam emot poeten och bonden. Den öppnade vägen till något nytt.

G: Sen när du blev lite äldre då, och kom till Norrköping då under kriget. Hade du dragspel då, eller hade du tillgång till piano då när du...?

Inf: Nej, det var dragspel...det var pianodragspel. Piano, det var det samma då som...vi tala om dragspellet som barn, det var ju en utopi, det kostade ju tusentals kronor.

G: Så du spelade pianodragspel?

Inf: Ja.

G: Det har du gjort sen hela livet, eller...

Inf: Nja, på senare är har jag lärt mig att spela alla spel.

P: Men det första spel du hade, det var...

Inf: Det var ett pianodragspel. Det var direkt ifrån fru Palmgrens - hon med änglavingarna.

P: Men hemma när du spelade, då var det ju det här tvåradiga va, när du var riktigt liten?

Inf: Ja det var från början.

P: Ja...just det.

Inf: Men sen fick vi orgel hemma. Min far han...vi tala om dragspellet bannlyst, men skolorgel köpte han, en gammal. Men den fick inget bra namn, för mina syskon och dom andra anhöriga, dom kalla den för grislådan.

G: Hör du du, du säger att fru Palmgren hade änglavingar, vad menar du med det?

Inf: En människa som tar sig an en skogsarbetarunge och ger den gratis lektioner och försöker få den på den väg som hon trodde var rätt. Tänk om det hade funnits många sådana i samhället. Här har jag nu smittat av mig, så alla ungar som jag träffar på där föräldrarna säger "Äsch dom där skall inte ha nåt" dom får gratis låna dragspel av mig. För att ifall dom är i samma situation som jag var då. Men det är inte det nu at...för pappa har pengarna, och kan köpa barnet ett instrument, men han gör det inte. Men då får dom låna det. (Slut sida A)

P: Men när du började spela piano för den här tanten...

Inf: Palmgren...

P: Ja just det, Palmgren. Då var det också fortsättningen in i den här nya världen kan man säga?

forts, dragspel

- Inf: Ja, det var det. Harmonier och klanger som inte fanns varken på trattgrammofon eller dragspel. Dom lärde hon mig.
- G: Minns du vad du spelade för musik då?
- Inf: Det var från början av Anjous pianoskola uppöver, och det var små små stycken av stora mästare, korta sekvenser av...som dom har dragit ut då, för att öka...eventuellt intresset hos eleven. Men nu när jag tittar i Anjous pianoskola, så finner jag den otroligt opsykologisk. Om jag skulle ha ett barn nu, och sätta i händerna en sån skola som vi hade då för femtiofem år sedan, det skulle aldrig gå. I bästa fall så bara går dom ifrån instrumentet och dom spelar inget mer, eller också slänger dom boken i huvudet på lärarna och säger någonting och så går dom. Men det, det är dagens barn. För att den var svår. Men fru Palmgren gjorde den lätt.
- P: Hon förklarade mysterierna för dig.
- Inf: Hon kunde...hon var lärarinna, hon hade pedagogiken, och fick se en torparunge som hon visste precis efter kanske ett par möten va pass mycket det fanns i huvudet på, och hon rätta in sig efter det.
- P: Hur fortsatte du med musiken sen, efter det...vad...?
- Inf: Det var ju dragspel. Vi prova med fiol också, men det blev ingenting. Sen som vuxen spelade vi ju ute till dans, och tjäna ihop nå kronor.
- P: Var det i Norrköping det eller...
- Inf: Ja, i Norrköping spela jag inte utan vi flytta till...i och med att krigets växlingar vände...för Cranersfabriken, det kan man ju säga så här långt efteråt, att det var tyskt kapital. Men det gick engelska officerare där också och inspekterade. Varför vet jag inte, men dom var där sällan på samma gång.
- G: Intressant...
- P: Spännande...
- Inf: Och sen flytta dom till Halmstad. När det gick dåligt med tyskarna, för det var Tuppens fabriker, det var Tuppens lakansväv, som upplät fabrikerna till nassetyskland. Och svenska armén fick ju sin del av...för Kranich för utbildning. Och sen flytta vi till Halmstad. Där gjorde vi allt möjligt, schweiziska och...sen börja dom göra kanoter när det var slut på kriget.
- P: Det här gammeldansgänget du spela i, vad hade ni för sättning i det?
- Inf: Där kan jag skryta, jag var sämste musikern i det gänget, för vi hade en flykting, en estländare som kom med dålig båt över till Gotland och hamnade i Halmstad, jag bodde i Halmstad då. Han var mycket högt studerad musikanter och han spela gitarr. Sen hade vi en äldre skraddare som spelade kontrabas, ståbas. Han var aldrig nykter men han kunde spela ändå. Det var... Problemet var att försöka fånga in honom på lördan när vi skulle ut och spela, så att han inte kom på nå villovägar, med den. Och så var vi två dragspel.
- G: Två dragspel, gitarr och bas?

forts, dragspel

Inf: Och stäbas.

P: Vad spelade ni för låtar?

Inf: Schlagern för dagen, det som folk ville ha.

P: Vad var det för danser, var det vals...?

Inf: Det var vals och foxerot och tango och...det som var då, för då är vi inne på fyrtiotallet.

P: Var du ute och spela till dans nåt före dess?

Inf: Ja, ibland, men inte på förtjänst så att säga. Men vi spela för ro skull åt folket. När dansbanan vid Råmnen stod - den är borta nu - men när den stod tom, då var vi några stycken som var där uppe på onsdagkvällarna för banan stod tom. Ett gäng ungdomar bara ockupera dansbanan och så hade vi ett eller ett par dragspel, och så dansa dom och vi hade skoj. Det var med folkets hus-föreningens tysta medgivande.

P: Tysta medgivande, vad menar du med det?

Inf: Jo att det var ju en hel förening, så ingen lovade, men vi talade ju om för dom vad vi höll på med. Och det var ingen som sa ifrån heller. Det var ett sätt att musicera.

G: När du bodde i Halmstad då, på vilka ställen spela ni i vilka dans-sammanhang var ni ute? Var det på restauranger eller...dansrestauranger?

Inf: Det bästa stället som jag minns, det var en sån där krokan, ett sånt där pepparkakshus på östra stranden som låg rätt och jämt så att vid storm så kom vågorna upp till trappan, så nära... så nära stranden låg den. Och där satt vi och spelade. Estraden var naturligtvis så vi såg ut över havet. Om det då var mänsken utöver kattegatt ner, då kan du tänka dig att vi fick romantisk musik väldigt, och så där.

P: Det låter fint.

Inf: Ja, och nu när jag är nere med sorg i hjärtat så stå det stora... det står OK, Esso och Gulf och sånt där på såna där jättestore... dom har förstört stranden, flyttat badsängssongen närmare Laholm. Östra stranden i Halmstad är totalhaverad. Man ska långt söder ut mot Laholmsbukten innan sanden får nå fason igen...Men det var då det...satt vi och spelade där, där hade vi fast engagemang så att säga, Erik Karlsson och jag och så estliändarn och skräddar'n. Vi spela där ofta, folk tyckte om den typens musik, två dragspel, gitarr och bas.

P: Vad gillade du, vad hade du för musiksmak vid den tiden? Var du allätare eller var nån viss musik som gällde mer än annan musik för dig?

forts, dragspel

- Inf: Det var väl...om vi går så långt framåt som, som till kriget och krigsslutet, då hade huvvu växt lite grann som jag säger. För då var min idol, det var...jag kan nämna att jag har slitit ut tre stenkakeomgångar med Beethovens sjätte symfoni, pastoralsymfonin. En har jag som ligger arkiverad och ospelad och en som krascha, den är utsliten. Det var dåliga skivor för när man har spelat dom ett visst antal gånger så börja alla basgrejer, det blir bara... det blir inte ton, det blir skorr. Skivan...spårena blir förstörda. Det var husbondens röst, det kommer jag väl ihåg. Och jag har dom där inne, Victor de Sabata, Sancta Cecilians orkester, som...det är det finaste som har gjorts hittills. Så kommer du åt och höra det nå'n gång, så lyssna inte på Beethoven med nå annat. Det ska vara Sancta Cecilians orkestern i Rom med Victor de Sabata.
- P: När var det inspelat?
- Inf: Ja det var omkring fyrtio tror jag. Det är sex skivor tror jag, sex såna där stora.
- G: Du har inte köpt den på LP eller nå'nting sen dess?
- Inf: Jo, jag det också, men det är fuskiigt.
- G: Det tycker du, jaha.
- Inf: Jag får bättre ljud, men det har förlorat sin själ. Jag får mycket bättre ljud när jag kör den i stereon, men det förlorar sin själ.
- G: Har du hört den i verkligheten med nå'n orkester?
- Inf: Ja, o ja, Var jag har sett dom, så har jag åkt vägar för att dom där...vi hade en mani, min fru och jag för...då i ungdomen, för hon rycktes med av det där hon också, att vi gick på alla möjliga såna där saker.
- P: Den här Beethovens sjätte nu och den musiken, hur...om du jämför den musiken med den musiken du själv höll på med och var mitt uppe i och hade en massa upplevelser med...vad står dom för...olika saker eller...?
- Inf: Ja, dom har sina poänger, all musik.
- P: Ja...
- Inf: Det har den.
- P: Jag kan det inte, men det finns ju folk som kan spela vackert på ett dragspel, det gör det. Och den som spelar vackrast på fioln, det säger dom flesta att det är några Haiferts och så'n't där, men vi hade en som hette Vasa Prihoda och så har vi Wolfgang Schneiderhahn. Där har vi två som kunde spela fiol. Fritz Kreissler, han spelade sirap, vacker sirap.
- G: Ja, just det.
- P: Om man spelar vackert på dragspel, vad spelar man för låtar och hur spelar man då tycker du?

Inf: Det kvittar vilken. Vi kan ta... jag fångslas av till exempel om jag tar Olle och Gunbritt Karlsson på dragspel och fiol som gör en hälsingepolska. Den kan vara vacker. Bortsett från en briljant teknik så får dom det jag kallar för musik. Och sen har vi Tollfesen i Norge...

P: Arve...? eller nej, jag tänker på fiolisten Arve Tollfesen.

Inf: Nej, men han heter Toralf Tollfesen. Han har spelat för, skryter dom med på... i London för kungen och drottningen där, han har varit och spelat för Elisabets och sånt där, så det är en musikanter det.

P: Hur är det när det är musik för dig, när det verkligen är...

Inf: När det är musik...

P: Brilljant teknik är en sida...men...

Inf: Ja men musik det är känsla!

P: Ja.

Inf: Det är barnet och poeten och bonden. Jag skall gripas av ett. I annat fall är det inte musik.

Och det jag spelar själv det blir ingen musik. Jag spelar rätt, jag jag spelar efter papperet, och får med alla prickarna, men det blir ju ingen musik.

P: Den här känslan, man kan ju ha en massa olika sorters känsla när man spelar musik. Om du har hört rocken på P3 så är ju det en känsla, sen har du Beethovens sjättes känsla och sen har du en massa annat... Vad är den finaste känslan som du tycker...

G: Starkaste.

P: Starkaste känslan i musik?

Inf: Nej det är musiken som sådan genom åren. Jag vet inte, det går inte och beskriva ett. Man skall ryckas med på... så man inte är... man är inte medveten. Jag föreställer mig, dom här som sysslar med LSD och såna här grejer va, dom kommer ifrån... dom vet inte riktigt vad det är frågan om.

P: Man släpper verkligheten?

Inf: Dom släpper verkligheten. Och när en kan sitta med ett instrument om man spelar fiol, och får åskådarna att glömma bort verkligheten och leva med i det han sysslar med, då är det musik.

P: Då är det musik.

Inf: Ja, men det är så få dragspelare... dragspellet är ett otacksamt instrument.

G: Det är det?

Inf: Det är mekaniskt, det är inte många som klarar av att få nått ljud i det. Tänk dom här... rubrikernas män, jag har dom, jag köper skivorna, jag har dom här. Men dom är andefattiga.

forts, dragspel

G: Vilka tänker du på då?

Inf: Va?

G: Vilka tänker du på då?

Inf: Dragspelsmästare, dom är andefattiga.

P: Du tycker att det blir för mycket briljant teknik kanske, och ingen känsla eller...

Inf: Det dom sitter och plockar, det kan vem som helst. Jag tror att om jag hade en chimpans några år så skulle jag få honom att kunna spela ett mycket briljant stycke på ett dragspel om jag träna me`n riktigt. Det där är ingenting och skryta över, att vara briljant. Jag har skivor medblixtrande briljans som jag aldrig spelar. Dom säger mig ingenting.

P: Jag håller med dig...visst är det så.

G: Men du spelar dragspel fortfarande i alla fall, alla möjliga sorters spel?

Inf: Ja, men när man är sjutti, det går inte lika bra som när man var femti.

G: Nej.

Inf: Det gör det inte.

P: Har du provat och spela nå`n annan musik än dansmusik?

Inf: Jag har plockat med allt möjligt, men det blev inget. Jag hade en musiklärare här som skulle lära mig spela cello.

P: Jaha.

Inf: Den där (pekar mot cello på väggen) har jag köpt på loppmarknaden i Paris och det var ingen som fråga vad jag hade i väskan heller. Det var före knarkhandelns tid. Den där den är billig, men fullt användbar. Fiolerna också. Bastuba har jag nere i källarn, en sån där man kryper in i, typ helicon. Den är inte så stor, det är en halv-typ, som man har om halsen. Och den skulle jag spela i hornsmusiken, och det var meningen att jag skulle göra inför mig själv också. Då hade jag en viss tur eller otur, för jag åkte på en bihåleinflammation, mitt under lektionerna. Det gjorde ont länge när jag börja på och blåsa. Det fick va...Det gick en återgång til det kära dragspelet.

P: Men på dragspelet har du inte spelat nått annat än dansmusik då eller...du har inte provat nå`n annan typ av musik?

Inf: Jo jag provar allt, men det blir inget.

P: Men på dragspel, vad har du provat för annan musik?

Inf: En av mina kapphästar är Schuberts serenad. Den går det att få vacker på dragspel. Någon gång kanske, när jag sitter nere i källarn`mitt i natten, då får jag den att låta vacker, så jag tycker det är vackert själv. Men nästa gång jag tar i spelet så...nej,oj, så dåligt det blir. Bara en enkel melodi. Det behöver inte vara något tillkrånglat, för att det ska bli musik.

P: Har du spelat ihop med några av dom här fiolospelmännen då?

Inf: Ja, ibland.

P: Hur tycker du det är då?

Inf: Jo, det är roligt, men dom vill inte spela i lag med mig.

P: Jasså?

Inf: Nej.

P: Vad säger dom då då?

Inf: För det första så har vi inte samma repertoar. Mina fingrar går inte till Ranungens vägor, men dom går till livet i Finnskogarna och Drömmen om Elin, som kan vara för enkelt för en avancerad folkmusikant. Dom följer med pliktsskyldigast, men det är inget roligt. Och jag kan inte följa med dom, för deras bitar är för...

P: Tillkränglade?

Inf: Tillkränglade för mitt instrument. Det passar inte till dragospel. Där skär det sig. Vi spelar väl i lag ibland. Och när vi har dragspelsträffar har vi alltid fiolängarna med, men dom håller egna... När det är allspel då spelar vi alla, alla instrument. Men när det blir fråga om grupper, så är det ju alltid två, tre dragospel och två, tre fioler och sånt där. Inte tillsammans. Där går gränsen. P: Har du någon förståelse för den här kritiken ifrån spelmännen, ifrån spelansrörelsen eller vad man skall säga, om det här med att dragospel inte har med folkmusik att göra. Vad tycker du om det här?

Inf: Ibland, när jag hör somliga dragspelare - och förmodligen, där är jag inbegripen själv också - så blir jag ganska sur. Att miss-handla musik på detta grymma vis, det går inte för ett känsligt öra. Om det är den fiolspelare som sitter, som kan spela, som sitter och sen får tag på en sån där dragspelare som bara rådrar. Och ska han spela i lag med en så drar han så högt så att fiolen hörs inte, det är jag... Jag har full förståelse för fiolkritiken.

P: Räkna du dragspellet som ett folkmusikinstrument?

Inf: Ja, i allra högsta grad, för att i våra fattiga kvarter om jag säger... Jag citerar nu schlagern, så var dragspellet allemans musik.

G: Men ett dragspel, det var ju ganska dyrt det också?

Inf: Ja, det hade vi inte råd med, men vi fick... dom flesta hade då bara dåliga instrument och då blev ju musiken ännu sämre. Dom som hade råd till exempel att köpa ett Branco Antonio för tolvhundra kronor, det var två skogsarbetarlöner, årslöner, det var ju enbart profsen.

P: Var det ett pianospel?

Inf: Nej, alla sorters, dom kosta nånting, runt tolvhundra kronor. Dom satte priserna på dom.

forts, dragspel

G: När? Omkring 1935 nåt sånt eller...?

Inf: Nej tidigare. 1930. Och jag har räknat ut det där att det är inte alls farligt idag att lägga ut en femti, sexti tusen för ett dragspel. För det går mycket lättare och komma över det nu än vad det gick då.

P: Ditt dragspelssamlade, hur kom du in på det?

Inf: Ja det är en fråga man kan ställa till en ekorre, varför samlar dom på nötter?

P: Det bara finns där, intresset?

Inf: Ja. Alla auktioner och...om jag är på en auktion och det går ett dragspel och det är inom ett vettigt pris så var det mitt va.

P: När började du?

Inf: Jag har som, i samlingarna sen fyrtyotvå. Det köpte jag själv för den jättestora summan av åttahundrafyrtio kronor på avbetalning. Det var ett topenspel då. Det är ju ingenting idag.

P: Hur många dragspel har du?

Inf: Ja, om jag kunde plocka ihop dom alla så...jag hade en räkning nu så hade jag...då ska det finnas etthundratrettiosex eller trettiosju stycken i lådor, i garderober, i bitar, överallt. Min fru är ganska ledsen på mig för hon vill att jag ska samla frimärken.

P: Det tar inte så mycket plats...

Inf: Men samtidigt så har hon förståelse för mig för att eftersom det är min lekstuga, så har jag ett eget rum nere i källarn och där får jag ju rota till som jag vill.

P: Försöker du lägga upp det efter nått visst system eller nåt...att du skriver upp data om varje dragspel...

Inf: Ja alla som jag vet nånting om så har jag fotografiet på ägaren och sånt. Och alla som...så att jag har tagit det den vägen, men därifrån till något systematiskt samlande, det är sporadiskt. I bland kan man komma över mycket och i bland ingenting. Och så byta och krångla. Nu har jag tre Hagströmsspel och så är det nån annan som inte har nåt, då får jag ett annat märke av den i stället och så, på den vägen är det.

P: Om vi skulle prata lite om det här, den här festivalen i Ransäter; Dragspel vid landsvägskanten. När satte den festivalen i gång?

Inf: Den satte i gång med - 71.

P: Det var du och Signe som var initiativtagare till den?

Inf: Vi var...det var vi som satt vi kaffebordet här, det kanske inte var det men det var i alla fall på samma plats, och så i Filipstad. Och där snickra vi ihop och skrev många...och förstörde många ark av vitt skrivblock, innan vi fick nå riktlinjer för det där.

forts, dragspel

P: Vad var det för idéer som fick er och dra igång med det, fanns det behov eller...?

Inf: Det var sextioåttio, och sextioåttio träffades vi ett helt gäng ifrån Bergslagen här, i Filipstad och i Persberg, och bildade det vi kallar för Dragspels vänner. Och det var begynnelsen det. Dessförinnan så fanns det en gammal klubb i Örebro som var äldre, och så Accordeon club i Stockholm som legat nere med nått tiotal år emellan, men som står opp ibland. Och det var redan början på nittonhundratrettiosex, Stockholmsgänget, men vi börja nittonhundrasextioåttio, sextioåttio.

P: Den tidigaste dragspelsklubben i Värmland, när bildades den?

Inf: Det är den...
P: Det var den klubben?

Inf: Det är dragspels vänner i Filipstad, hette det då.
P: Och nu finns det elva eller tolv klubbar i Värmland eller...
Inf: Det finns mycket klubbar nu. Bara dragspels vänner är som en sån där amöba.

G: Det ynglar av sig så att säga?

Inf: Det ynglar av sig ur dom. Först så delade den sig och då var det Filiptadsgänget som inte ville vara med. Kristinehamn, det var obekvämt att åka så att Kristinehamnsspelarna dom ordnade med egen klubb där nere och så vidare. Och Fredriksberg dom var först i Västbergslagen dom gick ju tillbaka till oss. Sen delade det sig i Accordeon club och Dragspels vänner.
Då var det två klubbar som konkurrerade. Det är det som är så konstigt med dragspelare att det är så förfäligt svårt att samarbeta. Det var konkurrans. Att om den klubben fick en spelning, så måste den andra försöka ordna bort det så att dom fick den spelningen själva. På den vägen var det. Sen så småningom så blev det precis samma med andra halvan va, av Dragspels vänner. Ja då tog Signe med sig... då skar det sig ordentligt mellan oss, för då tog hon med sig profsena, Lasse Benny i Stockholm och Stig Bräck i Gäva, främingsligionen som vi kalla dom för. Dom var inte bosatta här men dom var med i Värmlands äldsta dragspelsklubb, som medlemmar eller som hedersmedlemmar.

P: När var det ungefär, som den här delningen skedde?

Inf: Ja det var väl jag gissar en sjuuttiofem eller nanting, när vi hade kört en par tre år.

P: Och det berodde på konkurrans mellan klubbarna då?

Inf: Ja det berodde på det sunda förhållandet att... för så långt var vi fullständigt sams Signe och jag, att vi som tillhörde B-laget förstörde för A-laget, för profsena, för dom kunde inte sitta och spela Drömmen om Elin, Livet i Finnskogarna och Avestaforsens brus, för dom ville spela nått... högre klass va. Dom kunde inte sitta och vänta på oss.

forts, dragspel

- P: Var det dom här Frossini-idealen som...
- Inf: Ja, dom måste bilda ett eget gäng, så långt var det rätt, det var inget med det. Men vad som var fel var att vi inte kunde sam-arbeta med två olika stilar inom samma klubb...Nej, det gick inte.
- P: Hör ni ihop under den här paraplyorganisationen, förenade dragspels-klubbar?
- Inf: Nja, vi var inte annat än...det gick under täcknamnet Bälgien, från Stockholm...
- P: Drottning Signe av Bälgien.
- Inf: Ja, då var det Bälgien. Och det var Stig Nahlbom på Expressen som fixade det. Han gjorde sig rikspopulär genom detta genialiska drag. Han skrev, och hade en tumme på...i Expressen; "Eder förbundne" han var ombunden om tummen "Eder förbundne Stig Nahlbom". Han var klyftig den.
- P: Men, nu kommer jag inte ihåg vad den här...Värmlands förenade dragspelsklubbar, finns det något som heter så?
- Inf: Dom kom till 1978, efter sen vi hade kollapsat i Ransäter.
- P: Vilka var det som gick in under det? Gick ni in under det allihop eller var det bara en del av er...
- Inf: Det var några stycken som slog sig ilag, en fyra fem klubbar som inte ville ha med oss att göra. Och så småningom så övertog dom och kalla sig för Värmlands dragspelsklubbars förbund.
- P: Det var dom här som du kallade eliten alltså...?
- Inf: Nej, dom hamna allihop, allihop hamnade där. Men Signe och jag, vi var inte med i det. Vi körde var och en för sig. Hon körde med pionjärklubben, den där eliten, som hon tog ur dragspelets vänner, det kallade hon pionjärklubben. Och det körde hon med. Och vi andra nu, sjunde klass-musikanterna, vi står kvar som dragspelets vänner än idag. Hilding Bengtsson är ordförande och jag är vice ordförande i Värmlands äldsta klubb, fortfarande, den lever än.
- G: Hur många är ni med där?
- Inf: Ja vi var tjugotre, men icke aktiva. Men det är alla medlemmar. just nu vet jag inte hur många vi är som spelar, vi träffas bara och spelar sporadiskt. Vi har icke möten varje vecka. Men vi träffas. Vi har en gosse som spelar fiol, och så är vi några dragspelare.
- P: Den här festivalen nu i Ransäter, hur ville ni att det skulle fungera där när ni satte igång.

forts, dragspel

Inf: Vi fick en uppgörelse som var toppen, med Ransätters hembygdsförening, som dom sen backade ur när dom såg att det gick att göra pengar på. Att vem som helst i, höll jag på att säga i Nordeuropa, fick åka till Ransäter och det fick inte kosta dom nånting. Dom fick åka dit för egna pengar och spela, men det fick inte kosta dom nånting. Så smånigom kom dom underfund om att dom skulle ha betalt av dom som gick dit och spela gratis. Jag blev... där kom första skärningen. Och sen för det andra, när det blev frågan om att dom skulle utplundra... Vi hade på sjuttiosju eller vad det var, vi hade ett... biljettförsäljning på fyrtiotusen biljetter a femton kronor styck... pengar det!// Vart tog alla andra pengar vägen? Ja då la vi oss i sånt som inte angick oss. Det kom order från Belgien// i Stockholm att, att Dahlgren ska sköta PR'en i Värmilands län och det ekonomiska sköter vi, och det var vi inte nöjd med för vi fick, jag fick betala alla bensin och alla resor och hotellrum när jag var ute och spelade runt om. Och så visste jag att det var så pass gott ställt, borde finnas. Så det blev lite grann... Till och med det att jag hade en man - och det kan jag berättat för bandspelaren också som offentligen, på ett sammanträde i Eskilstuna sa att det absolut bästa stället för Dahlgren är på klarälvens botten.

G: Hårda motsättningar!

Inf: Då var ju sämjan gjord va... Signe och jag sparkades ut, men Signe satsa på Stockholmarna och jag satsade på mig själv.

P: Hon bryr sig inte heller i den här festivalen längre?

Inf: Nej, vi är portförbudna.

G: Men du är där va...

Inf: Ja, oh ja.

P: Ja vi får återkomma till dig tror jag för nu är vårat band slut helt enkelt, så tack ska du ha för intervjun.

Inf: Nja, det här var ju bara början...

(Slut sida B)

Herrgårdsmusik

Plats: Geijersgården

Deltagare: Desiree Egnell
Pontus Hambe
Christer Lörnemark
Håkan Näsman
Agneta Svensson
Handledare: Eva Öhrström

Frågeställningar: Vilka musikalier finns på Geijersgården?
Hur har dessa musikalier hamnat där?
Har musikalierna använts på Geijersgården?
Vilka personer har noterna tillhört?

På eftermiddagen den 15/9 kom vi till Geijersgården. Intendenten Rolf Lindberg tog emot oss, gav en historisk överblick och visade oss runt i herrgården.

Vi fick en låda innehållande notmaterial vilket vi började registrera noggrant. Detta arbete varade tre dagar. Under arbetets gång diskuterade vi om notsamlingen, mestadels tryckt eller nedskriven under 1800-talets första hälft, verkligen tillhört gården under denna tid. För att få svar på den frågan samtalade vi med museichefen Torsten af Geijerstam. Hans svar visade att våra funderingar var väl berättigade vilket vi kommer ta upp längre fram i denna rapport.

Bruksherrgården Ransäter (Geijersgården) beboddes på 1700-talet av familjen Geijer. 1817 såldes gården till familjen Dahlgren. Sedan 1912 ägs den av Geijerska släktföreningen.

Håkan N, Agneta S, och Eva Ö, besökte den 16/9 Mårbacka för att leta efter eventuella musikalier även där. Chefsguide Ingalill Persson visade oss de få noter som fanns, främst operasamlingar, flöjt och pianostycken från perioden ca. 1890-1930. Noterna har förmodligen tillhört väninnan Sophie Elkan, eftersom Selma Lagerlöf inte själv musicerade.

Geijersgårdens arkiv

Arkivet innehåller släktföreningens rapporter, diverse handlingar som rör släkten Geijer samt en musikaliessamling. För musikalierna finns ett kortregister upprättat av Jan Olof Rudén i december 1962.

Kortregistret har följande delar: Geijersamlingen I; signum GR 1-12
Geijersamlingen II; signum GRA 1-21
Troilisamlingen signum TR 1-37

Det finns också en mikrofilm innehållande noter som skall undersökas närmare.

En samling noter som ingår i J.O Rudéns register. Ett fåtal noter är inte GR-, GRA- eller TR-registrerade. Dessa har förmodligen kommit till gården

Forts.

efter år 1962 då kortregistret upprätlades. Bland noterna finns även brev och andra handskrifter.

Vi hoppades hitta alla noter som är angivna i J.O Rudens register, men följande noter saknas: Geijersamlingen I; GR 12.
Geijersamlingen II; GRA 3,4,10, 14 och 21.
Troillsamlingen är däremot komplett.

För att få klarhet i var dessa saknade noter finns ringde vi upp Claes af Geijerstam i Uppsala. Enligt honom finns det inga originalnoter från Geijersgården i Uppsala. J.O Ruden mikrofilmade dock noterna i samband med registreringen 1962. Dessa filmer skall finnas i Uppsala universitetsbibliotek. Vi ringde också Carl-Vedig Geijer (Uppsala). Han sa att inga noter skall ha flyttats från Geijersgården. De noter som saknas kan av någon anledning ha lånats ut och ej återlämnats.

Metod vid registrering av notmaterialiet.

Notmaterialiet består av tre typer: Avskrifter, tryckta noter och egna komponerade (handgjorda). Vi valde att bokföra varje musikalisk stycke för stycke, ange namn, tempobeteckning, taktart, tonart, tonsättare samt att anteckna alla ev. påskrifter (ägare, tilläggnamn mm.) Resultatet redovisas i en medföljande bilaga.

Sammanfattning.

Musikaliseringen har inte ursprungligen funnits på Geijersgården, utan tillkommit genom donationer från släktingar, i vissa fall från utomstående (detta enligt bl.a. Torsten af Geijerstam). Därför finns det inga belegg för att noterna skulle ha använts på gården. Var någonstans noterna även tuelit har använts får man försöka ta reda på genom att spåra notägarnas hemvist.

På många av noterna finns t.ex tilläggnamn eller ägarens namn antecknat. Följande personers namn eller namnteckningar förekommer på noterna:

Anna E Geijer, Bror Geijer, Carl-Gustav Reinhold Geijer, Charlote Geijer, Christina Utrika Geijer, Eric Alfred Geijer, W.E. Geijer, Christina af Geijerstam, Maria Heliman, Malin Lalin, Uno och Lotta Troili, Augusta Werling. Följande tilläggnanden har gjorts av: Martinus till Uno Troili, A.F. Lindblad till Bror Geijer, A.F. Lindblad till Uno och Lotta Troili, från Alfred Geijer till Augusta Werling.

Översiktslitteratur.

Att följa sin genius
Geijersgården i Ransäter (broschyr) tryckt av Wikströms, Uppsala
Rapport från exkursion I ur Musikprojekt Gränsland Sverige-Norge; Arvika, Hurdal 24-28 jan. 1986.
Rapport från herrgårdsseminarium och exkursion II ur Musikprojekt Gränsland Sverige-Norge; Inggesund, Arvika 23-25 jan. 1987.
Jan Brunius: Mårbäcka (utgiven av Selma Lagerlöf-sällskapet)